

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VEDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

BEJÁRÁS:
6-hatásos példány egykor 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Rykiár sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, október 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veszeleik: Dolgozni kell.
- Képek a folyosóról.
- Sakter által megvisszált néppárti képviselő
- Az Ugron-párt válsága.
- Makkai mandátumát megtámadták.
- Hajssa a milliók örökség után.
- Wallburg hára és a kitűzött anyakönyvi lapok.
- Királynak és vendége.
- Agyonlőtt hadnagy.
- Az országos szabadelvűpárt értekezlete.
- A novemberi előléptetések.
- A köruti vasút új szárnyvonala.
- A novemberi esküdték.
- Tárcs: Uti jegyzetek. Irta: Steiner József.
- Rogány-Csarnok: A karvalyek vére. Irta: Theuriet André.

Dolgozni kell.

Arad, október 30.

Bölcsességgel teljesebb üdvözléssel királyi szájából népképviselőt még ritkán köszöntöttek, mint ahogy most a magyar nemzet alkotmányos képviselőjét, az új országgyűlést köszöntötte a trónbeszéd. Az indítványozások teljes bőségét kapja a parlament és öt év valóban majdnem nagyon rövid idő, ha az eléje tűzött célokat mind el akarja érni, a reá maradt feladatokat szerencsésen és tökéletesen le akarja győzni.

Nincs egyetlen ága a közéletnek, melyről mélyreható reformokkal meg nem em-

lékeztek volna és mindjárt bevezetésében hangsúlyozza a trónbeszéd, hogy majdnem minden téren terjedelmes rendszabályok szükségesek, hogy „kedvelt Magyarországnak a szellemi és anyagi fejlődés és felvirágzás azon fokát érje el,“ mely egyedül képes számára biztosítani a győzelmes nemzeti és gazdasági fennállást.

Itt hát csakugyan *dolgozni kell, dolgozni komolyan és szünet nélkül*, mert a magyar állam kiépítésének és megerősítésének műve nem enged meg semmi szünetet, nem tűr semmi megszakítást. Hiszen eltekintve Ausztriához való vonatkozásainktól, melyeknek végleges rendezése további halasztást nem enged meg, meg kell kötni a pénzügyi egyezményt Horvát-Szlavonországgal és meg kell tenni a leggondosabb tanácskozásokon nyugvó előkészületeket a kereskedelmi szerződések megkötéséhez.

De mi ez mind a belső javítások nagy foglalkozásához képest! Véderőnket harcász állapotban kell tartanunk, a közigazgatási reformot szükséges járulékaival együtt, a törvényhatósági és községi szervezetet, a fegyelmi ügyet, a szolgálati pragmatikát, az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítását keresztül kell vinni, hogy az állami akarat hatályosan és igazságosan érvényesüljön és a közigazgatás a szabadságbiztosító önkormányzat

szigorú ellenőrzése alá állíttassék; az egyenes adók rendszerét és a pénzügyi közigazgatás szervezetét megfelelőleg át kell alakítani, a katolikus egyház autonómiáját létesíteni kell, véglegesen meg kell oldani a lelkészek kongruájának kiegészítését; az igazságügy terén a régi barbár katonai büntető eljárást végre pótolni kell egy igazságot és emberiséget védő új eljárás által, be kell hozni a szóbeliségen és nyilvánosságon alapuló perrendtartást; rendezni kell a tisztességtelen verseny kérdését, kisiparunk erkölcsi és anyagi emelése végett meg kell változtatni az ipartörvényt.

Mindezek nem holmi erőltetett haladás hiúságszülte igényei, hanem idült bajok veszkialtásai, melyek gyors és alapos orvoslást kívánnak; régi, de el nem évülhető követelések ezek, melyeket újfent emel a nemzet a törvényhozással szemben, követelések, melyeket gyorsan teljesíteni kell, hogy Magyarország betarthassa a tempót ama törekvésében, hogy teljesen modern, tehát versenyképes állam legyen.

Mialatt azonban régi követeléseket készülnünk kiegyenlíteni, a mindennapos szűkölködés állított be hozzánk és a legtűrelmetlenebb követelők egyike a saját gyomor. A földművelés, az ipar, a kereskedelem szűkölködik, a tőke elbujt, az üzleti élet megakadt. Itt rögtöni segítségre

TÁRCA.

Uti jegyzetek.

Irta: Steiner József.

(Első közlemény.)

Régi, jó magyar példa szó, hogy „meszirű gyűlt embörnek, fele szavát higgyed“... azért futólagos uti jegyzeteimből nagyobb hitelesség okáért, már azokat is ide iktatom, melyek közelebb eső ismertebb városokról szólnak. Röviden és műszóval élve „csalom a népet az ingoványba.“

Es mi eshetnék magyar emberhez legközelebb, mint Bécs. Sajnos, de így van. Bécs még ma is meglehetősen nehézkedési pontja a magyar mulatni, szórakozni és bevásárolni vágyó közönségnek, mert hát nem is volnánk magyarok, ha megbecsülnénk azt, ami hazai és azt, ami itthon van. Pedig minél több várost látok, annál jobban érlelődik meg bennem az a jóleső tudat, hogy Budapest egy-két évtized alatt a világ egyik legszebb városává fejlődik; ezen reményre különben felbátorít az az elragadtatás is, melylyel a mi fejlődő szép fővárosunkról az idegenek alkalomadtán megemlékeznek. Sajátságos véletlen-e. vagy tényleg ebben a hasonlatban kristályosodik ki a vélemény, de három különböző nemzet fiától halottam egyöntetűen úgy vélekedni, hogy Buda-

pest egy egészséges, természetes bájait szinte pirulva sejtető leány, míg Bécs a mesterséges raffineriával öltözködő vén kokott.

Annyi bizonyos, hogy a ráncait szépen tudja eltüntetni. Csak a Wien folyó átboltozását vagy a közvasut építkezését kell megnézni és láthatjuk, hogy mennyire adnak a külcsinre. A közvasut támfalait, korlátait, megálló házacskáit, lejáratát Wagner, Hoffmann és a többi híres építő művészek tervezik és hogy jól, szépen és olcsón, azt már most láthatni. Különösen szépen illeszkednek a formák a környezethez, a mi egyik legnehezebb dolga mindig a tervezőnek. A bécsi ultramodern házak tervezői éppen ezt tévesztik igen gyakran szem elől és azért csaponganak a szertelenség határain is túl. De erről majd később, a müncheni secessióról való emlékezésnél.

Hej, pedig szép ám Bécs is! Es a mi fő, gazdag. Gazdag oly kincsekben, melyért nem restel az ember egy pár száz kilométer utat tenni; még ha magyar is, pedig minket nem igen szeretnek; legföljebb a táncunkat. Legalább úgy tetszett az udvari opera egy előadásán.

Strauss bájos „Denevér“-jét adták és midőn a hercegi soiréen a különböző nemzetek táncait bemutatván, először spanyol, majd skót, cseh, lengyel, orosz táncokat lejött a balett néhány formás végtagu tagja, a publikum meg se moccant, de midőn a, körmagyarhoz

állott fel a 8 pár magyar ruhába, lion ingbe meg... majd kimondtam inibe bujtatott, nemzeti színnel felpántlikázott táncos; az első sarkantyú pen-ésnél már élénk tetszés jele nyilvánult; midőn pedig a ropogást befejezték, hatalmas tapsvihar volt a jutalma a lihegő pároknak — mint a szomszédom mondá — tüzes táncukért. Szegények! Egy jó alföldi parasztlakodalmon különbet látnának.

Más alkalommal még nem észleltem, de most úgy láttam, hogy sokat improvizálnak mindkét udvari színházban az előadó színészek, még Kainz is, ki különben a Cyrano alakításával éppen nem tudta a közönséget felmelegíteni.

Különben a szellemes improvisatio soha sem baj. Eszembe jut egy ilyen.

A commune leverése után Párisban a rendőrség mindenféle improvizatiót a legszigorúroban tiltott, mert a színészek rendszeresen politikai rögtönzéseikkel a közönséget lázították. A parkette első sorában ott ült szövegkönyvvel kezében a kirendelt rendőrkapitány, ki minden legkisebb rögtönzésnél az előadást beszüntette. A Commedie Francaise egyik előadásán Jeane d'Arnac lóbaton kellett a szinpadra jönnie. A jobb sorsra érdemes nyugalmazott szürke, megútván a sok pattogó kathetikus jambust, foglalkozni akart valamivel és miközben nyirt farkát felemelé, egy a szövegkönyvben nem foglaltatott látványosságot művelt.

van szükség a vállalkozási szellem és munkaerő mozgosítása végett. Ilyen rögtön segítség az a 45 millió korona, melyet a kormány bocsát a munkapiac rendelkezésére, és a trónbeszéd nagyobb beruházásokat és szerves intézkedéseket helyez azonfelül kilátásba; a mezőgazdaság érdekében szakképviselőt, a telepítés és parcellázás rendezését; az ipar és kereskedelem elősegítésére a forgalom olcsóbbá tételét, víziutakat, helyi vasutak szaporítását, s mint igen fontos szociális reformot, a munkásbaleset biztosítását.

De a reformatori indítványozások közt legfontosabb a trónbeszédnek a nemzet képviselőtől — tul egyenesen a nemzethez intézett figyelmeztetése, hogy „még a legüdvösebb kormányzati és törvényhozási intézkedések is magukban csak előmozdítják, de meg nem teremthetik a népek szellemi és gazdasági megerősödését és jólétét”, és hogy „a nemzetnek magának kell ezeket a javakat kitartó egyéni munkával és hazafias és egészséges közszellemmel megszerezni.”

Hogy a kormány ismeri kötelességeit és bátor szívvel kész azokat teljesíteni, az ujabban ismét kitűnt; vajjon a törvényhozás, melynek minden irányban zavartalan nemzetközi vonatkozásaink folytán tekintetét nem kell kifelé fordítania, hanem arra a sorjegyzékére fordíthatja a kötelességeknek, melyet a trónbeszéd göngyöltetett ki előtte, — vajjon ez a törvényhozás bírja-e teljes mértékét a hazafias szellemnek és szívós munkakedvnek, hogy megszerezze magának megbízóinak elismerését és „a jövő nemzedékek háláját”, ez még csak ezután fog kitűnni.

Mindenekelőtt az szükséges, hogy a nemzet maga, mely a választásokban oly dicséretes bizonyítékát adta politikai érettségének, mutassa meg, hogy tökéletesen megérti királyának mély bölcsességű szavait, hogy el van telve annak tudatával, hogy az a nép valóban erős és jövője szerint biztos, mely elszánt önségelylyel vezeti be azt a támogatást, melyet felülről remél. (*)

Képek a folyosóról.

(Korjegyzők és mások.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától —

Budapest, október 30.

Szokatlanul vidám derű ömlik el most mindennap a t. Házon. Kedves, poetikus elevenség ez. Szinte jól esik látni, hallani az embernek ezt az élénk nyüzsgést, mozgást, melyben semmi nyoma a politikai komorságnak és minden szín belejátszik, csak a szürkeség nem.

Hanem ami az alakokat illeti, bizony-bizony más ez a Ház, egészen más, mint a régi. Az új emberek dominálnak. A folyosói humor elnevezte őket fehér szüzeknek. Még nem tudni mi válik belőlük.

Mindenki vidám, jókedvű, csak elvétve akad egy-két szomorú, aggódó, elgondolkozó alak: ezek a meglámadottak. Akik ellen petíciót adtak be, vagy készülnek beadni. De ezek elvesznek a boldogan örömtől sugárzó honatyák között.

S ezek között is legboldogabbak a korjegyzők. Ők a Ház dédelgetettjei. Mindenki becézi őket pártkülönbség nélkül. Hiszen még oly fiatalok, oly üdék. Arcuk hamvas, álluk alig pelyhes, kicsiny bajuszokat alig hogy megpördörhetik.

Kivétel közöttük Baross János, akinek széles természetén megfeszül az elegáns Ferencz József-kabát, tegnap pedig a huszárhadnagy uniformis. Holott ő a Ház legfiatalabb tagja, alig mult 25 éves. Csinos, szimpatikus barna fiatal ember. A legkomolyabban veszi feladatát.

Ma is a szünet alatt épen a büffében erősítette magát egy kis villásreggelivel, a mikor felhangzott a csengetyű szava. Idegesen kapja fel a fejét. Eszreveszi ezt Kubinyi Géza.

— No, ez nektek szól Jancsi!

— Igen?

— Igen, igen, a korjegyzőknek!

Baross otthagyja a reggelit s rohan be a terembe.

— No ezt megtréfáltam, — szól elégedetten a legliberálisabb Kubinyi.

Szimpatikus fiatal emberek Bethlen István gróf és Borbély György, a szabadelvűpárt másik két fiatal tagja és korjegyzője.

Bethlen szőke, szelíd arcú, Borbély barna,

napsütötte arca férfias. Csak Csekonics Gyula gróf nem érzi jól magát a „népképviselő tábláján”.

Ugy tesz, jár-kél, mintha a Nemzeti kasszinóban, vagy a főrendiházban volna. Nem is igen szólnak hozzá, de ő se máshoz.

A néppártnak két korjegyzője van: Wilczek Frigyes gróf és Szüllő Géza.

Ők is rokonszenves uri fiúk, kedvelik is őket, de sajnálkoznak is felettük.

— Oly fiatalok — mondja ismét Kubinyi Géza — és máris néppártiak! Kár értők!

Még két napig élvezik a korjegyzőség örömeit, és örömet rójják le az ezzel járó fáradtságot, aztán ismét olvegylnek a szürkeségbe, amíg majd komoly szerepléssel, esetleges parlamenti sikerekkel ki nem emelkednek.

Vajjon melyik fog úgy emelkedni, mint egykor Baross Gábor, a ki szintén korjegyzőségen kezdte s aztán elég csinos karriert csinált?

TÁVIRATOK.

A burok érdekében.

Hága, október 30. A kormány politikájának a második kamara bizottságában való általános tárgyalásakor a kormánypárt védelmébe vette a Kuyper-miniszteriumnak a dél-afrikai kérdésben való magatartását és konstataulta, hogy a miniszterelnök nyilatkozatai szerint nincs kizárva, hogy a mostani kormány minden tőle telhetőt el fog követni Transzvál érdekében.

A munkás-sztrájk.

Madrid, október 30. A kormány a kamarában törvényjavaslatot nyújtott be a munkás sztrájkok szabályozása tárgyában. A törvényjavaslat rendelkezéseket foglal magában a sztrájkok törvényes megengedhetőségéről, a munkaadók és munkások között való viszony szabályozásáról és választott bíróságok alakításáról.

A színészek zavarba jönnek, a közönség visszafojtva nevet és a szigorú rendőrkapitány is alig tudja megőrizni komolyságát: csak a főszerepet vivő színész nem jön ki sodrából és oda lépven a jó öreg szürkéhez, egészen komolyan megfeddi:

— Nem tudod, te oktalan állat, hogy a szinpadon most minden improvisatio tilos.

A rendőrkapitány ugyan beszűntette az előadást, de a közönség nem követelte vissza a pénzt; elég jól mulatott a szerencsétlen rendőrtiszten.

No de nem is erről, hanem a salzburgi Erzsébet szoborról, meg Herrenchiemseeről akartam beszélni.

A gödöllői Erzsébet-szoborral egyidőtájt leplezték le a salzburgit, a gödöllőit csak fényképekről ismerem és már csak azért sem akarok a kettő között párhuzamot vonni, mert láttam, mennyire csálnak az ilyen felvételek. A salzburgi Erzsébet-szoborról látott reprodukciók például mind hátrányosak voltak, nem értették meg velem a szobrász — Hellmer Eduard — fel fogását.

A carrarai fehér márványból készült szobor a vasuti indóház és az Európa nagy szálló között elterülő szép parkban, rendkívül kedves környezetben egy 2 lépcsőre állított, mintegy 20 cm. magas rózsaszínű márványból készített tambouron áll. Mintha csak reggeli sétája köz-

ben állott volna meg; csipkegalléros reggeli blousa van rajta, melyet a páratlan karcsu derékra öv szorít; kezét elől összekulcsolva a sima ruhaalra szorítja és jóságos arca gyönyörű profiljával kissé előre hajlik. Egyszerűségében is megható fenség nyilvánul az egész szobron; a tambour havasi gyopár és vadrózsa díszítése; a fenő háttér, a szobor körül álló két egyszerű márványpad mind oly jól illik az ő egyéniségéhez.

„Dein Osterreich Du hast es hier betreten” így szól a szobor felirása; hát mi magyarok mit szóljunk?!

Hogy jól érezte magát Salzburgban a dícsőül királyné, azon nem csodálkozom, mert ézebb természeti fekvésű város alig van. Petőfinknek nem tetszett volna sehogysem. Ahhoz nagyon is szűk, nagyon is füledt a Salzach kavicsos völgye, de egy másik nagy szellemnek itt ringatták bölcséjét és ápolják emlékét ma is kegyelettel. A Kapucinus-hegyen lévő kis Mozárt-házacska előtt, melyben a mester a varázsfuvalát befejezte és melyet most 10 fillérért virguláz ki Baedekeréből a mindent megnézni akaró turista ott áll az egyszerű mellszobor, rajta egy élettörténet egy mondatba foglalva: „Jung gross, spät erkannt, nie erreicht.” A Mozárt-kütuusz különben még a Mozart-Muzeum és a Schwanthaller készítette szép ércszobra fejlesztik.

Építészeti szempontból — az Egyetemtéren lévő Collegium-templom Fischer von Erlach által tervezett XVII-ik századbeli barock kupoláját és a Ferencrendi templom XIII-ik századbeli gyönyörű románportálját kivéve — alig van valami nevezetesség: legfőbb technikai szempontból: a Kapucinus-hegy meredek oldalára fecskeszékként felbiggyesztett házak és kutyaszoritók.

Mert a Santino Solari által épített késői renaissance stílusú domot igazán csak a benne lévő érdekes formájú 1300-ik évből való érc, keresztelő medence miatt érdemes megnézni.

A kupola aránytalanul kicsike a főhajó méretéhez képest, és a belsején is alig ismerni meg az olasz tervező kezét, a tulgazdag és aranyozás után kiabáló stuck díszmények miatt. Solari mester már csak olyan volapük olasz lehetett, vagy nagyon a kezébe szállott a salzburgi sör. Annyi bizonyos, hogy az olaszait nem válogatták meg szerencsésen, mert az Antonio Fario által készített szépen tagozott szökőkút, a Residenz Brunne is inkább, csak összbonyomásában szép és monumentális. mig közelről megnézve, nem valami aesthetikus látványt nyújtanak a hasukra támaszkodó, izléstelen barokk módon felkunkorított farku roppant vizilovak.

Az izléstelenség különben éppen olyan kö-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amig előfizetése tart.

Az Ugron-párt válsága.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 30

A „Bartha Miklós elnöklete alatt álló füg. és 48-as párt, a melynek a válságáról elterjedt híreket a Magyarország még tegnap este is egyenesen s vakmerően hazugságoknak mondotta, a képzelhető legnagyobb válságba jutott; elvesztette a fejét, magát Bartha Miklóst. Az a feloszlási folyamat ugyanis, a mely a zab-ügy és egyéb hasonló vállalkozások napfényre kerülése óta erőt vett az Ugron-párton, odáig jutott, hogy maga az eddigi elnök, Bartha Miklós is otthagya a pártot. A Magyarország még mindig azt írja ugyan, hogy nincs válság az Ugron-pártban, de a tény az, hogy immár Bartha Miklós, Visontai Soma, Szalay és Polónyi ott hagyták ezt a politikai csoportot, Ugron Gábor, a vezér, pedig gondosan kerüli a politikai világot, a képviselőházban nem mutatkozik s állandóan az a hír róla, hogy teljesen visszavonul a politikától.

Az eltávozott Bartha Miklós helyébe a párt Szederkényi Nándort választotta meg elnöknek.

A válságról tudásításaink itt következnek:

A képviselőház tegnapi ülése alatt sokat beszéltek az Ugron párt válságáról. Híresztelték először is, hogy Bartha Miklós otthagván az Ugron-pártot, a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártba lép be, másodsor, hogy Ugron Gábor, a ki két nap óta Budapesten időzik, láttára annak a kedvtelenségnek, mely hibein erőt vett, le akar mondani a szilágy-somlyói mandátumról, úgy, hogy most aztán már teljesen visszavonul.

Az a hír, hogy Bartha Miklós belép a Kossuth-pártba, képtelenségnek látszik. A Kossuth-párt nem hajlandó befogadni őt, a ki olyan élesen foglalt állást a párt és annak vezére ellen. Ha Bartha csakugyan ily természetű óhajításokat táplálna, a legmerevebb visszautasításra találna a Kossuth-pártban.

De hát neki különben sincsenek ilyen szándékai. Bartha Miklósnak az a szándéka, hogy új pártot alakít, valami *ellenzéki agrárius párt*. felét és mint értesülünk ajánlatot tett is már gróf Károlyi Sándornak, hogy a *Hazánk* című

agrárius újságot átveszi, a mibe azonban gróf Károlyi nem hajlandó beleegyezni.

A mi Ugron Gábort illeti, ő tényleg nem szándékozik valami aktív részt venni a politikában. Eddig még nem jelent meg a képviselőház ülésein és bár nem nyilvánította senki előtt sem azt a szándékát, hogy lemond a szilágy-somlyói mandátumról, de tény, hogy Ugront nagyon leverte az a csüggedtség, mely pártjának tagjain erőt vett.

Általában az Ugron-párt nagy válságban van. És ha párthatározattal nem is fogják ki-mondani a feloszlatást, de bizonyosnak látszik, hogy a párt tagjainak egy része kiválik és belép a Kossuth-pártba, még pedig minden fenn-tartás nélkül. Az a hír, hogy a Kossuth-pártba való belépésre a tagok csak úgy hajlandók, ha a függetlenségi és 48-as párt nyílt kérdésnek hagyja a delegációba való menetelt, valótlan. Egyrészt azok az Ugron-pártiak, a kik a Kossuth-pártba szeretnének átmenni, nem helyeznek különösebb súlyt e kérdésre, másrészt pedig nagyon jól tudják, hogy a Kossuth-párt ilyenféle alkuba nem lesz hajlandó belemenni.

Wallburg báró

és a kitépelt anyakönyvi lapok

(Hajssa egy tábori lelkész után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Mindinkább bebizonyosodik az a tény, hogy báró Wallburg Ernőt, néhai Ernő főherceg fiát, finoman szőtt intrikák juttatták a börtönbe. A titokzatosság fátyolába burkolják az ügyet, a melyben a budapesti törvényszéknek csak az a szerep jutott, hogy a formai dolgok betartásával teljesítse, vagy ne teljesítse a laibachi törvényszék sürgős kérelmét, báró Wallburg Ernő kiadását.

Annak a rejtélyes okiratnak, a melynek hamisításával báró Wallburg Ernőt gyanúsítják, a következő titokzatos odisszeáját közlik teljesen megbízható helyről, Laibachból:

Ernő főherceg halála előtt gyakran ismételte gyermekei előtt:

— Ne aggódjatok, halálom után Laibachban megtalálhatjátok igazatokat. Én már ugyanis eleget szenvedtem értetek.

zel áll a nemesen széphez, mint a komikus a tragikumhoz; mindegyiket csak az a bizonyos paraszthajszál választja el egymástól. A szerencsétlen II-ik Lajos melegségére nozom föl ez igazságot, ki azt sokszorosan megérzékítette a Herrchiensee-i kastélyllyal.

Mig az elegáns 6 üléses ragyogó tisztaságu gyorsvonattól (a vonaton utazó hivatalos jelenéssel ellátott nőcseléd egyebet sem tesz, mint folyton törülget) a balra elterülő gyönyörű alpesi vidéket bámultam, sokat foglalkoztam ezzel az érdekes egyéniséggel, kinek talán éppen a művészet iránt érzett nagy szeretete volt egyik rögeszméje. Rögeszmének mondom, mert az a műpártolás, melyet a II. Lajos által a versaille-i kastély mintájára megépített kéjlakou észleltem, nem vall olyan emberre, ki a művészetet valódi, nemes értelmében fenséges, minden más érzést elhallgattató nagyszerűségében ismerte volna.

Nemcsak az igazi művész lélek, de az igazi amateur is, a saját énjéből választja ki azt a thémát, melyet megtestesítve vagy más által megteremtve a lélek gyönyörködésére leginkább méltónak gondol.

A művészi érzékkel megáldott amateur másolat ugyan képet, szobrot, ha azokat eredetiben meg nem szerezheti, de nem épít magának lakást, nem csináltat butort és nem ké-

szített otthont a szomszédjai mintájára, mert az otthon, az én vagyok, az én saját énem, melyből nem lehet kettő, és mert az a ruha, mely az én izlésem szerint, nekem van szabva, kedvesebb kell, hogy legyen előttem, mint a vásári boltos egykaptafára csinált gunyája.

Különösen, ha az embernek nem kell francia uraságoztól levetett kastélyt laknia, pláne olyan kastélyt, hol az aranyozott bronz helyett már csak aranyozott fára és tömör öntött ezüst helyett csak ezüstszinre mázolt cinkre futotta a költség. Az egész kastély rengeteg gazdagsága és pazar diszítése egy pillanatra sem keltették bennem azt a benyomást, melyet érezni szokott az ember, midőn valódi műalkotással áll szemben.

Valóban, csak a lélek beteges elváltozása magyarázhatja meg, hogy annyi természetes szépség nagyszerűsége közepette oly kicsinyes hazugságok uralkodhattak az igazi művészi érzések felett.

Szinte fellélegzettem, midőn a márványudvaron át ismét a kastély előtti térre érve, a gyönyörű tó vidékét láthattam. Hátrálva, rákmódjára mentem a kertből kifelé, nehogy a kastély csunya malter faadeja legyen az utolsó pont, mihez e helyről való emlékem tapad.

ezeken a szavakon indult báró Wallburg Ernő, a mikor atyja halála után látta, hogy az udvartól mit sem várhat — 1899. őszén Laibachba utazott egy jó barátjának, a ki katonai lelkész, társaságában. Tudta, hogy atyja ott kötötte házasságát és az volt a célja, hogy hiteles anyakönyvi kivonatot kapjon az esküvőről.

Végigjárták az összes templomokat, azonban hasztalanul kutatták föl a régi anyakönyveket, ennek az esküvőnek sehol sem találták nyomát. Egy öreg rendőrtiszt, a ki vel véletlenül kerültek össze, végre utbagazította őket. Az öreg rendőrtiszt fiatal korában Ernő főherceg őrizetével volt megbízva és fellelteme báró Wallburgot, mert rendkívül hasonlított az elhunyt főherceghez. Ő azután elmondotta nekik, hogy Ernő főherceg a laibachi helyőrségi templomban esküdött meg nejével. Ebben a templomban keresték tehát az anyakönyvben a házasságkötés nyomát.

Az anyakönyvből azonban az 1857-ik évről épen az a lap hiányzott, a melyen valószínűleg a főherceg házassága volt bevezetve; ez ki volt tépve.

Báró Wallburgnak tehát az volt most a főadata, hogy kinyomozzon valakit, a ki erről a kitépelt lapról fölvilágosítást tud adni. A közvetlenül előtte és utána levő lapokról megállapították annak a tábori lelkésznek a nevét, a ki akkor az anyakönyvet vezette, tehát valószínűleg az esketés szertartását végezte. Ezt a katonai lelkészt kellett már most fölfedezni.

Keresték mindenfelé a nyomát, mig végre kiderítették, hogy a mult század hatvanas éveinek elején azt a lelkészt hirtelen elhelyezték Laibachból Triesztbe, még pedig azért, mert egyszerre sok pénzhez jutott és botránnyosan kezdett élni.

Báró Wallburg és barátja Triesztbe utaztak, ahol aztán nyomozásuk folyamán meglepő eredményre jutottak. A keresett lelkészt 1864-ben egy állítólag részeg ember a tengerbe lökte.

Megtalálták azonban ennek a lelkésznek a szolgáját, egy öreg embert, a ki mint vincellér élt és él még most is, Trieszt közelében. Ez azután azt mondta nekik, hogy az ő gazdája halála után a hagyatékában talált könyveket, leveleket, elküldte az elhunyt lelkész fi-vérének, aki valamelyik ausztriai kolostorban barát volt. Ez a pap pedig a mostani laibachi püspök.

Visszatérték tehát Laibachba. A püspökkel azonban nem tudtak érintkezé-be lépni, keresték tehát valakit a környezetében, a ki még a kolostorból ismeri. Ilyent is találtak a gazda-asszonya személyében.

Es az asszony azután előkereste a kis csomagot, valahonnan a padlásról. Es a csomagban, egy imádságos könyvben megtalálták a keresett anyakönyvi lapokat, amelyekre tényleg Ernő főherceg házasságkötése volt bevezetve.

Ezt az okiratot báró Wallburg Ernő többé nem adta ki a kezéből. Több fénymásolatot is készített róla. Az eredeti imakönyvi lapokkal visszament a laibachi helyőrségi templomba és ott az anyakönyvbe illeszteti próbálva, megállapította, hogy a kitépelt lapok bele illenek. A számozás, a papiros, az irás mind teljesen megfelelő volt.

Báró Wallburg már most azt kérte, hogy a lapot helyezték vissza és adjak neki hiteles másolatot róla. A katonai lelkész azonban kijelentette, hogy az ezredparancsnokságnak kell

Aki az „Aradi Közlöny“ részére egy előfizetést is szerez, az ingyen és bérmentve kapja kézhez Murai Károly humoros adománygyűjteményét.

bejelentenie, az ezredes pedig sietett a dologról a közös hadügyminiszteriumnak referálni. A közös hadügyminiszterium erre felküldte Bécsbe az anyakönyvet, ahonnan lepecsételve érkezett vissza azzal, hogy bárki is kérjen abból kivonatot, azt csak a bécsi hadügyminiszteriumban adhatják ki, a hol majd akkor leveleszik róla a pecsétet.

Ernő főherceg házasságkötését tanúsító lapok visszahelyezéséről nem tételt jelentés. Így maradt báró Wallburg Ernőnél az anyakönyv megfelelő lapja, a melynek most hamisításával vádolják.

Laibach, október 30.

Az itteni rendőrség ma letartóztatta Wallburg báró nővérét, a ki felesége Szimics lovag kapitánynak. A letartóztatás okát nem tudják.

Budapest, október 30.

Wallburg Ernő báró ügyében ma délelőtt 12 órakor Pichler Győző dr. országgyűlési képviselő s Förstner dr. ügyvéd, mint a letartóztatott báró jogvédői megjelentek Puscariu vizsgálóbírónál s előterjesztették tiltakozásukat Wallburg Ernő báró kiadatása ellen. Tiltakozásukat a következőkre alapították:

Wallburg Ernő báró még ma is magyar állampolgár, mert 1859. évben Budapesten született s itt kereszteltetett meg a lipótvárosi bazilika templomában s így a honossági törvény értelmében a törvényes védelem szól a magyar állampolgársága mellett.

A magyar állampolgári kötelékből Wallburg Ernő báró soha elbocsátva nem lett. Azon körülmény, hogy ő 1881. évben Bécsben letette az osztrák állampolgári esküt, nem jöhet figyelembe, mert a báró ekkor kiskoru volt és katonára, a ki a katonai fegyelem kényszerítő hatalma alatt lépett át az osztrák állampolgári kötelékbe. Már pedig a honossági törvény 28. §-a világosan előírja, hogy az állampolgári jogát változtató egyénnek örendelkezési joggal kell bírnia. Ha kiskoru, ez esetben törvényes képviselőjének kell az engedélyt megadnia. Miután a honossági kérdés status — tehát közjogi kérdés — ezen változtatni egyeseknek nem lehet.

Wallburg ügye különben még Puscariu vizsgálóbírónál van. A jogvédők tiltakozása felett első sorban a törvényszék fog dönteni tanácsülésben. A törvényszék döntését aztán az összes ügyiratokkal együtt felterjesztik az igazságügyminiszterhez, a mely végleg határoz a kiadatás kérdésében. A míg ez megtörténik, addig legalább egy hét telik el.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Sasok, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Délután: Molnár és gyermeke, színmű. Este: San-Toy, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Boszorkányvár, operette. (Páratlan bérlet.)

A Sasok.

— Bemutató előadás. —

Guti és Rákosi cég, irodalmi gyorselárusítók, kik el nem tagadható rutinnal egy már kopott eszmét csillogó mezbe öltöztetve kivisznek a piacra, és kellő reklamírozás mellett dus haszonnal tudnak rajta.

Amily ügyesek árucikkeik előállításánál ép oly leleményesek azok értékesítésénél. Már hogyne, amikor a Nemzeti Színház uri csarnokában tudtak sátrat ütni és vásári árucikküket ott tudták kínálni az uri közönségnek. Ezzel ugyan nem a cikkük lett előkelő, hanem a csarnok vesztett presztizséből. A szerzők „vigjáték” vignettát ragasztottak a darabra. Csak ezzel a hamisítással léphették át a budapesti Nemzeti Színház vámsorompóját, ahol a hiva-

tásos irodalmi financok nem vizsgálták meg alaposan a becsempészett árut, hanem jóakaró elegáncsiával ráütötték a pecsétet, hogy „mehet”.

Már pedig A Sasok nem vigjáték, hanem bohózat, mert csak az ily műfajnál engedhető meg az oly mérvű torzítás, minővel a szereplő alakok jellemeztetnek. Hülye Bikics, hülyébb Barnabás, leghülyébb Balla detektív és legesleghülyébb Forray Gábor.

Az tény, hogy a hülye, hülyébb, leghülyébb és legesleghülyébb emberek nevetségese, az ilyeneken lehet mulatni. A komikum tehát az ostobaságban és a nagymérvű szellemi fogyatkozásban rejlik. De ilyenek elővezetésében nincs és nem is lehet szellem, nincs és nem is lehet oly komikum, minőt a „vigjáték” megkövetel.

A nevetés hatása nagyon olcsó eszközökkel idézhető elő — és ebben tetszelegnek Guti is és Rákosi is, ami nem válik dicsőségükre. Ily szellemi gradussal lehet vicclapokat szerkeszteni, de nem a Nemzeti Színház reperoárját gyarapítani.

De mi nem tekintjük a darabot annak, aminek látszani akar, hanem annak, a mi: bohózatnak és mint ilyen szerény igények mellett elég mulatságos.

Az előadás még erősebb torzításokat mutatott, mint amilyennel a szerzők megirták és ez még ott is kierőszakolt nevetést, ahol tartalmánál fogva csak mosolyogni lehetett volna. Rubos (Bikics) és különösen László (Forray) vitték a túlzást a végtelenig, csak Mezey finom karakterizáló képessége tudott kellő mértéket tartani. Angyal Ilka Lenke határozatlan szerepét, Palágyi Sas Ferenc szintelen alakját előtérben tartották és ha nagyobb hatást nem tudtak elérni, annak indoka magában a szerepben rejlik. A kisebb szerepekben Komlóssy Ilona, Garai Ilona, Nemes és Giréth egészítették ki a bohózat keretét.

A Sasok kis számu közönség előtt röpöködtek, de nem úgy, mint a sasok, szédületes magasságban, hanem nagyon alantás régiókban, mint a hogy a verebek szoktak.

Carolus.

* Herczeg Ferenc új darabja. Herczeg Ferenc, az Ocskay brigadéros szerzője, új társadalmi színművet írt, mely az idei évad folyamán a Vígsházban fog bemutatásra kerülni. A hírneves szerző darabját már elkészítette s november első napjaiban nyújtja be a Vígsházhoz, ahol rövid időn belül hozzáfognak az új darab kiosztásához ez betanulásához.

* Jókainé a színpadon. Jókainé-Nagy Bella asszony vidéki vendégkörutja iránt, amelylyel már bőven foglalkoztunk, az egész országban feszült érdeklődés mutatkozik. A vidéki előkelő színházak igazgatói már sorra meghívták a művésznőt s Jókainé vendégkörutjának első része már meg is van állapítva. A művésznő november 4 én indul körutjára és a következő városokban fog játszani: Pozsony: november 5., 7. és 9-én. Győr: november 11. és 12-én. Szatmár: november 15. és 16-án. Nagyvárád: november 20., 21. és 22-én. Debrecen: november 25., 26. és 27-én. Szabadka: november 29., 30. és december 2-án. Szeged: december 4., 5. és 7-én. Kecskemét: december 9. és 10-én. A művésznő ezután visszatér Budapestre, ahol néhány napi pihenő után a körut második részébe fog, amely előreláthatólag február végeig, esetleg március elejéig fog tartani. Az aradi vendégszereplés tehát ebbe az időbe esik bele.

* Műsorváltozás. Péntek estére Zaza volt kitűzve. A művezetőség azonban úgy intézkedett, hogy ezt az újdonságot egyelőre leveszi a műsorról, így péntek este ismét San-Toy-ban lesz része a közönségnek. Szombaton a Boszorkányvár kerül színre.

* Ruzsinszky Ilona asszony a jövő szezonra Nádasy József pécsi színtársulatához szerződött. A legjelesebb vidéki koloratur-énekesnő 12.000 korona évi fizetést kap. Ugyancsak Pécsre szerződtek virágvasárnapról Káldy Mariska, Hatványiné Lóvay Berta, Ragányi Iza énekesnő és Viványi Jenő karmester.

* Jubiláló színész. Sonnenthal hírneves bécsi színész ma ünnepelte színészkedésének 50-ik

évfordulóját. Sonnenthal pályáját Temesváron kezdte. 1851. október 3-án lépett fel először színpadra. A félszázados évforduló alkalmából pályatársai nagy ünnepséget rendeztek.

* Fejedelmi színmű. A montenegrói fejedelem Balkán császárnő című színművét tegnap a frankfurti városi színházban nagy sikerrel adták elő.

* Geyer Stefike a páratlan kis hegedűművész nő most vasárnap tartja meg a nagy érdeklődéssel várt hangversenyét. A csodababa ez alkalommal először játszik az aradi közönség előtt, de a hol már hegedűjének varázsló hangját hallották, nem győzték eléggé bámulni fenomenális technikáját. A kis művésznő Geyer budapesti orvos leánya és már 5 éves korában gyerekehgedűjén bámulatba ejtette környezetét. Még alig volt 7 éves, unár a budapesti zene-konzervatorium tanítványa lett, a hol rövid idő múlva oly fényes eredménnyel dicsekedhetett, hogy az országos zeneakadémiában Hubay Jenő tanár tanítványává lett felvéve, még pedig a legkitűnőbb felvételi vizsgával. A nehézségeket, a mit más 20—25 éves korában nagy fáradsággal gyűr le, azt a kis Stefike alig 11 éves korában játszva elérte. Az aradi hangversenyre a még fennmaradt jegyek ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

Sakter által megvizsgált néppárti képviselő.

— Eptázdok a letenyei választásról. —

Arad, október 30.

Egy fővárosi napilap, a M. Sz. mai számában érdekes levelet közöl, melyet „Egy világi magyar katolikus” aláírással küldött be a letenyei kerület egy választója. A levél, melyért a felelőséget a M. Sz. is a beküldöttre hárítja, érdekesen illusztrálja a néppárt piszkos kortesfogásait, melyekkel sikerül jelöltjét, Szüllő Géza dr. budapesti ügyvédet a győzelemhez juttatni.

A levélből közöljük a következő részleteket:

Szüllő Géza, a letenyei választó-kerület országgyűlési képviselőjének mandátuma meglesz támadva. A szükséges 3000 korona együtt van s az adatok összegyűjtése már befejeztetett. A néppárt a letenyei választókerületben is, mint általában mindenütt, megfélemlítéssel, terrorizmussal dolgozott; három kerület papsága éjjel-nappal, főként éjjel reverenciában házról-házra, korcsmáról-korcsmára korteskedett.

A választást megelőzőleg a nép között a hangulat oly veszedelmessé kezdett válni, hogy Szombathelyről két század huszárságot, két század gyalogságot kellett sürgősen lerendelni; de már késő volt, mert az elámitott, félrevezetett néppárti választók, a választást megelőző éjszakán oly fenyegető magatartást tanusítottak, hogy a szabadelvűpárt jelöltje megválasztásának biztos tudatában visszalépni volt kénytelen, hogy megválasztásával az ok: ellen bekövetkezendő vérengzéseket elkerülje. A néppárt már az első választásnál kisebbségben volt. A néppártnak akkor volt 989, Csesznáknak 812, Sümeginek 377 szavazata. A Sümegi-párt, dacára Ugron Gábor leveleinek, melyekkel Szüllő érdekében a kerületet elárasztotta, egyhangulag megállapodott, hogy a néppárttal szemben a liberális pártot fogja támogatni és a választás napján tömegesen fog Csesznák József-re szavazni.

Ugron Gábor leveleinek nyomán a függetlenségi választók felháborodása általános volt, mit fokozott még a néppártiaknak nagy arányú korteskedése az Ugron-féle levelekkel. A letenyei választókerület függetlenségi 48-as pártjának elnöke, dr. Csempess Kálmán ügyvéd, hogy a néppárt által az Ugron-féle levelekkel való korteskedésnek utját bevágja, kijelentette,

hogy a függetlenségipárt egész tömegében, elvei fentartásával Csesznák József fog lezavazni, mi hogy nem történhetett meg, a szabadelpárt jelöltjének visszalépésén mult.

A néppárt jelöltje, dr. Szüllő Géza ügyvéd, hogy a tömeget a maga részére hódítsa, állandóan a zsidók, ügyvédek, kereskedők ellen izgatott. Megtette azt, hogy házról-házra járt keresztlevelével, azt mutogatta, olvasta, majd Szepetneken az összegyűlt tömeg előtt levetkőzött és a tömeg által odahívott sakter által felülvizsgáltatott, hogy tényleg zsidó-e? Ugyanezt megtette Becsehelyen is. A választópolgárok által aláírott nyilatkozat alapján a bünvádi eljárás ellene meg is indított. Ezen eléggé el nem ítélt, undorító cselekményével a cseleket teljesen a maga részére hódította, kik ki is jelentették: „ez lesz a mi képviselőnk“, „az urak ilyesmit nem csinálnak, közülünk való“, „a nép fia“ stb.

De a néppárt jelöltje, Szüllő Géza dr. ügyvéd tovább is ment, mert Sz. Márián nyakára, karjára olvasót fűzött s így ment be a templomba, felizgatván a község lakosságát, hogy a szabadelvű- és függetlenségi pártokkal szemben sorakozzanak a róm. kat. egyház megvédelmzésére. De még többet is tett. Mindezekkel a Kuria dolga lesz foglalkozni, s általában a vélemény, hogy az összegyűjtött súlyos adatok alapján ezen valóban piszkos mandátum: meg fog semmisíteni. A fentebb megírt cselekményei dr. Szüllő Gézának eredményezték azt, hogy többrendbeli bünvádi eljárás indított meg ellene és hogy az ügyvédi kar ellen intézett minősíthetetlen támadásai miatt a budapesti ügyvédi kamaránál is föl lett jelentve.

Hajza a milliós örökség után.

(Rejtélyes rendőri beavatkozás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Ha valami szövevényes regényben olvas az ember eféle történetet, azt mondja rá, hogy a fantázia fufangos működése. Az élet pedig megmutatja, hogy külön bonyodalmakat tud szőni, mint az emberek s nincs az a lehetetlen helyzet, amit fel ne használna.

Ebből a fajtából való a roppant szövevényes história, amely évekkal ezelőtt kezdődött s melynek egyik jelenete ma játszódott le Szegeden — rendőri segédlet mellett.

Semberly Imre konti földbirtokos évekkal ezelőtt, mikor megcsinálta végrendeletét, 6000 hold tehermentes birtokát unokájára, ifj. Semberly Istvánra testálta. Juttatott azonkívül részt a Felső Magyarországi Közművelődési Egyletnek is.

Időközben azonban megváltozott a helyzet és itt kezdődik a tulajdonképeni regény. Az öreg ur 88 éves korában újra megnősült, elvette 30 éves barátnőjét, akinek befolyása következtében az aggastyán utolsó évében új végrendeletet csinált. Ebben kitagadja unokáját és az egész vagyont az említett egyesületnek hagyományozta azzal a kikötéssel, hogy a haszonélvezet az új feleségé maradjon.

Ebből Semberly Imrének 1898-ban bekövetkezett halála után pör keletkezett. A kulturális egyesület megtámadta a végrendelet érvényét, ifj. Semberly István birtokba vette a vagyont, vele viszont édesapja, id. Semberly István szállt pörbe a köteles rész miatt.

Az ügy most van a Kurián. A rengeteg vagyont azonban nem kezelheti önállóan a fiatal örökös. Állítólag pazarlása vagy más egyéb megbízhatatlansága miatt gondnokság alá helyezték és a vagyont Okolicsányi László országgyűlési képviselő, mint társ-gyám kezeli

A bonyodalmas örökösödési pör ebben a befejezetlen stádiumban van. Ma alakultak ki Szegeden az újabb részletek, amiket tudósítónk a következőkben jelent:

Azóta, hogy ifj. Semberly István, az örökös birtokba vette a vagyont, a család tagjai, főként a fiatal nagymama, valóságos hadjáratot tartanak az örökség körül. Ugy adja elő Semberly Istvánné, hogy néhai apósa, özvegye, a fiatal nagymama a neki juttatott 4000 forint évi apanázsából nem igen tudott kijönni, minthogy ez a fizetés sok esztendőre előre le van foglalva.

Hozzájárult még az is, hogy a fiu mostanában kibékült az apjával, rendezni akarták a viszálykodásba kavart vagyoni helyzetet, ami azt a jövőt állította a fiatal nagymama elé, hogy végképpen elesik a vagyon haszonélvezetétől, mert könnyen véget érhet a gyámság.

Az özvegy célja ugyanis az volt, hogy a fiu ne jöhessen össze az apjával, azért mindenekelőtt meghosszabbították a 25 éves fiu kiskorúságát.

A fiu október harmadikán rokonai látogatására Szegedre érkezett. Fiatal nagymamája azóta kerestette mindenfelé, Vácott, Bécsben, igénybe vette az államrendőrség segítségét, végre rájött, hogy ifj. Semberly István Szegeden tartózkodik.

Tegnap este a hat órás gyorsvonattal Szegedre érkezett özv. Semberly Imréné Okolicsányi László gyámjával és azonnal érintkezésbe léptek a rendőrséggel. Még az éjszaka folyamán megtudták, hogy hol lakik a fiu, akinek lakásán ma reggel megjelent Soós rendőrs-parancsnok.

Soós azzal köszöntött be hozzá, hogy Rainer főkapitány kéri. Ha pedig nem akarna menni, utasítása van rá, hogy vezesse elő. A fiu ment is, utközben azonban arra kérte Soóst, hogy ne kövesse, nem csirkefogó ő! Soós erre is azt felelte, hogy nem a maga fejétől cselekszik, hanem a főkapitányi utasítás szellemében jár el.

Ez az egyik verzió. Mára azonban váratlanul Szegeden termelt a fiu anyja is, akit a család azzal a hirrel lepott meg, hogy Istvánt két detektív elvitte a rendőrségre. Ez a két ember állítólag azzal rémitgette a fiatal embert, hogy ha nem megy velük, ki fogják toloncolni a városból az édes anyja viselt dolgai miatt. Mikor Semberly István megkérdezte tőlük, hogy mit vétett az anyja? azt a feleletet kapta, hogy az asszonyt körözik bűntények miatt, ha találkoznának, abból nagy veszedelem származnék.

A fiu azalatt találkozott fiatal nagymamájával Rainer főkapitány hivatalos helyiségében. Hogy ott mit végeztek, azt eddigelé nem lehet tudni. Végeredmény gyanánt azonban ifj. Semberly István kijelentette, hogy elmegy a nagymamájával. Csak annyi időt engedjenek neki, amíg elbucszhatik szegedi rokonaitól, épen azért ne menjenek a tíz órai gyorsvonattal, hanem csak a délutáni négy órással.

Ifj. Semberly István ezután nagymama kíséretében elment bucsuzkodni. A család lakásának kapujában rendőr állt, aki lelkére kötötte, hogy tíz percnél tovább nem maradhat.

Mire aztán az anya keresni kezdte a fiát, már hült helyét találta. Özv. Semberly Imréné és Okolicsányi László társaságában a déli vonattal elutazott Szabadkára, hogy onnan kerülő uton jussanak Budapestre.

Semberly Istvánné úgy a maga, mint a fia nevében bünvádi feljelentést adott be a szegedi rendőrség ellen személyes szabadság megsértése és illetéktelen beavatkozás miatt.

Makkai mandátumát megtámadták.

(Szaporodnak a petíciók.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Makkai Zsigával, az ákosfalvi kerület harisnyás képviselőjével is megtörtént immár az a fátum, hogy petíciót nyújtottak be a mandátuma ellen. A haragos írást ma vitték fel a kuria iktató hivatalába. Ezzel tehát kétségessé vált, bent marad-e a sokat emlegetett székely népképviselő a parlamentben, megsemmisik-e a mandátumát?

Mert hát a petíciók sorsát nem lehet előre látni. A kuriai bíraskodás nincs még kipróbálva. Egész új ez az intézmény, mely a választások tisztasága felett végérvényesen ítélkezik. Ki tudja, könyörületesek lesznek-e Makkai Zsigához a kuriai bírák s nem-e fog az a szörnyű eset megtörténni, hogy a harisnyás székely kénytelen lesz ott hagyni a „nagyágos urak“ padsorát és visszamenni szép csendesen Erdélybe, építeni tovább a vármegyei apró hidakat s beszélni busan-szomoruan a pár napig tartott képviselőségről, a mely alatt meg is bankettezték.

A petíciót egyébként egész könnyű szívvvel veszi Zsiga bátyánk.

— Nincs azoknak igazuk! — mondotta, mikor hírül adtuk neki a veszedelmet. — Majd ki fog tudósodni, kinek van igaza! . . .

A petíciót Nagy Dezső dr. budapesti ügyvéd nyújtotta be ma reggel a kuriához Szántó Elek és az ákosfalvi kerület tizenkét választója nevében. A megtámadás okául a Makkai-párt részéről történt több megfélemlítést és életveszélyes fenyegetést hozták fel

Még három petíció érkezett ezenfelül újabban a kuriához. Lipták László és társai halmi kerületi választók megbízásából ma adta be Fogarassy Zsigmond ellen a megtámadási kérvényt Teller Miksa dr. budapesti ügyvéd. A választáson Fogarassy Zsigmond szabadelvűpártit 72 szótöbbséggel megválasztották Szentpály Jenővel szemben, aki szabadelvű programmal már négy ízben képviselte a halmi kerületet.

A megtámadási kérvény közel száz tanut sorol fel, akikkel a panaszosok bizonyítani kívánják, hogy Fogarassy a 72 szónyi többséget óriási mérvű etetésnek-itatásnak s vesztegetésnek köszönheti és első sorban annak a körülménynek, hogy választóinak zömét, közel ezer embert, egy nappal a választás előtt fivérének tanyáján összegyűjtötte, ott etette-itatta, személyes szabadságuk megsértésével őriztette, erőszakkal együtt tartotta és onnan egyenesen a választás színhelyére vitte. A kérvényezőök bizonyosra veszik, hogy ezen körülmények folytán a Kuria megsemmisíti Fogarassy mandátumát.

A végvári kerületből tegnap délben számos választó utazott fel Budapestre, hogy a Kuriánál benyujtsa a Gorove László dr. megválasztása ellen intézett petíciót. A kérvényt ma nyújtották be. Ügyvédül Kisfaludy Kálmán és Fáy Ignác dr. temesvári, továbbá Teller Miksa dr. budapesti ügyvéd van megnevezve. A petíciót Vargics Imréné, az országos szabadelvűpárt volt alelnökének következő hivel írták alá: Técsy Ferenc dr., Neumann Géza, Hollán Károly, Gurmaj Béni, Keszthelyi Kálmán, Wiener Adolf, Kracsun János, Brasch Simon, Rózsa Imre, Schverak János és Schönberger Ignác. A 8000 frtnyi biztosítékot gyűjtés útján hozták össze.

Vucsetics István bokai lelkes és társai Karácsonyi Jenő gróf zichyfalvi mandátuma

ellen adták be a petíciót. Hírlik, hogy a kisebbségben maradt Ugron-párt megtámadja Zichy Jenő gróf székesfejevári mandátumát is.

Ezekkel együtt *tizenkettő*-re emelkedett a petíciók száma. Holnap délig van még csak határidő petíciók benyújtására s a kinek addig meg nem támadják a mandátumát, biztosra veheti, hogy baj már nem lesz. Legalább a mandátum miatt, nem.

SPORT.

+ **Maione olasz-vívóiskolája.** Napról-napra nő azoknak a száma, kik *Maione* Vincenzo mester szakavatott tanítása alatt akarják megtanulni az olasz vívómódot. Aradon ugyszólván csak a Keresztessy-féle vívómódot tanították eddig. Azok, akik most *Maione* mestertől tanulnak bele az olasz iskolába, elragadtatással beszélnek az olasz iskola rendkívüli előnyeiről, melyekkel ez a régi Keresztessy-iskola fölött kitűnik. Eltekintve a vágások, sebek és a védelem jobb és célszerűbb berendezésétől és a testnek, a láboknak, a karnak gyors és friss mozdulatától, mely az olasz iskola híveinél többé-kevésbé meg van, elegáns, határozott és finom mozdulatokat sajátít el az olasz iskola tanítványa. *Maione* mester vívó-iskolájában a társadalom krémjéből igen sokan tanulják az olasz vívást. Különösen nagy azoknak a száma, kik november 1-től kezdve lépnek *Maione* iskolájába, úgy, hogy novemberen túl alig lesz szabad órája a mesternek. A kik az olasz vívást meg akarják tanulni, jelentkezzenek *Maione* mester vívó-termében, az Eötvös-utcai Krémer-féle házban.

Királyunk és vendége.

(Ebéd a park-klubban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30

Az orosz nagyhercegnek Bristol-szállóbeli lakása előtt már kora reggel óriási közönség verődött össze, úgy, hogy *Splényi* Ödön báró rendőrtanácsosnak és *Laky* felügyelőnek kemény munkájuk akadt, hogy a rendet föntartsák.

Mihály nagyherceg reggel kilencedfél órakor kelt, megfürdött és nyomban reggelihez ült, amely sonkából, vajból és teából állott. Tizenegyedfél órakor elhagyta termét és a szálló előcsarnokába ment le, hogy az érkező királyt megvárja.

Ő Felsége azonban csak tizenegy órakor érkezett a szálló elé *Paar* Ede gróf lovassági tábornok, főhadsegéd kíséretében. A nagyherceg királyunkat a szálló előtt való gyalogjárón fogadta. Meleg üdvözlés után a király fejedelmi vendégével hintóba ült és a kíséret többi tagjaival a hajtsár-uton levő tűzérési laktanyába hajtatott.

Innen a laktanya megtekintése után a park-klubba mentek, ahol egy órára rendelte meg a felség az ebédet. Ez az első eset, hogy a király, mint a park-klub disztagja, ezen a helyen fogadott.

A klubban már kora délelőtt minden intézkedést megtettek a méltó fogadásra, *Szapáry* Pál gróf igazgató és *Jekelfalussy* cs. és kir. kamarás helyettes igazgató személyes vezetésével.

A fejedelmi ebédre a klub előcsarnokából jobbra nyíló földszinti teremben terítették. A tojásdad alaku asztal a terem közepét foglalta el. Az asztal közepét vort aranyból készült és allegorikus szobrokkal díszített asztaldisz foglalta el. Medencéjében valóságos virágos kert pompázott. Hófehér damaszt-abroszon egymás mellé sorakozott tizenöt teríték, közből kristályüveg ívóedények. A két főhely, a királyé és a nagyhercegé, a Stefánia-utra tekintett és az udvar működő szökőkútjával állt szemközt. A bejárót a kaputól az előcsarnokig hatalmas szőnyeg borítja.

A park-klub vidékét, ahol *Pavlik* Ferenc rendőrfelügyelő tartotta fenn a rendet, óriási közönség lepte el. Az udvari fogatok háromnegyed egy órakor érkeztek a klub Stefánia-uti főbejárója elé. A közönség hatalmas éljenzése közben elsőben a király szállott ki a kocsiból, hogy mint házigazda fogadhassa fejedelmi vendégét. Az urak nyomban asztalhoz ültek.

A király által adott ebédén ő felségén és a nagyhercegen kívüli résztvevők: *Vinspeare* és *Tolsztoj* orosz hadosztály-tábornokok, *Sirinszky-Chikniatov* herceg hadsegéd, *Kapnist* gróf orosz nagykövet, *Roop* ezredes orosz katonai attasé, *Schilling* báró követségi tanácsos, *Lwow* herceg budapesti orosz főkonzul, *Zander* dr., a nagyherceg udvari orvosa, *Paar* Ede gróf és *Bolfrass* főhadsegédek, *Apponyi* Lajos gróf magyar udvarnag, *Szapáry* Pál gróf a park-klub igazgatója és *Höhnel* korvett-kapitány, szárnysegéd.

Ő Felsége az orosz nagyherceggel este megjelent az Operaházban, ahol fényes theaterparéé volt. Az óriási közönség soraiban többek közt ott voltak *Klotild* királyi hercegasszony, *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, *Andrássy* Aladár gróf, *Szapáry* László és Pál grófok stb. A királyt és vendégét úgy az érkezéskor, mint az eltávozáskor lelkesen megéljenezték.

Agyonlőtt hadnag.

(Gyilkosság a katonai őrhelyen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Szenzációs ügyben indított ma vizsgálatot a budapesti hadbíróóság. Az eset a körül forog, hogy pár nap előtt a fővárosban agyonlöttek egy közöshadseregbeli hadnagyt, a ki az őrház közelében járt. A posztra kiállított ő fegyvere terítette le a szerencsétlen tisztet, s ez többé nem is tért eszméletéhez; rövid kintlódás után ott a helyszínen meghalt.

A vizsgálat azt akarja most kideríteni, szabályszerű körülmények közt használta-e az ő fegyverét, egyáltalán volt-e joga löni s nem-e boszu, vagy más egyéb ok késztette arra, hogy a hadnagyt eltegye láb alól?

A feltűnést keltő esetnek, melyben a legnagyobb óvatossággal és érthető titokzatossággal folyik a vizsgálat, ezek a részletei:

Pár nap előtt az *Albrecht* főherceg nevét viselő csász. és kir. 44-ik gyalogezred egyik őrsége vonult fel a löportári dűlő mellett elhelyezett élelmezési raktárhoz. A felváltás szabályszerűleg megtörtént. Az új őrség lerakta fegyverét, egy embert — vállán élesre töltött *Mannlicher*-rel — kiállítottak a meghatározott posztra, a többiek pedig behúzódtak az őrházba s mulatoztak, a mint már a baka még a legszigorubb szolgálat alatt is mulatni szokott.

Az őrhelyre kiállított egy szál embert minden két órában szokás csak felváltani. Éjjelig pontosan ment végbe a felváltás és semmi különösebb nem történt.

Kévessel éjjel után hatalmas dörrenés riasztotta fel az őrséget. A katonák kirohantak. Nem messze tőlük kiáltás, majd kinos hörgés volt hallható, azután újból elcsendesült minden.

Gyertyát hoztak elő s annak világánál eljelve látták, hogy a földön egy katonatiszt fekszik holtan. Az őrszem golyója terítette le.

Az őrt nyomban felváltották, majd

reggelre kelve bekisérték a laktanyába. hol azonnal vizsgálati fogságba helyezték s megindították ellene az eljárást.

Ugy adja elő a gyilkos katona a dolgot, hogy ő csak a reglamában tanultakhoz alkalmazta magát, mikor fegyverét használta. A sötétben egy alakot látott mozogni, a mely gyanusnak tetszett előtte. Lekapta fegyverét, azzal „kész” állásba helyezkedett s harsány hangon kiáltotta:

— Állj, ki vagy?

Semmi válasz. A gyanus alak egyre közeledett. A poszt megismételte a felszólítást:

— Állj, ki vagy?

Erre sem kapott feleletet. Mikor aztán a harmadik felszólítást is válasz nélkül hagyta, a mozgó alak irányában célzott és lőtt. Annyit látott még, hogy az ismeretlen alak összeesett s hallotta, a mint nagyot kiáltott. Ez az egész, a mit valani tud.

Az agyonlőtt hadnagyt csak nemrégiben helyezték át a vadászcsapatból a 44-ik gyalogezredhez. Sem ennek, sem a gyilkos katonának nevét nem közli tudósítónk.

Az országos szabadelvűpárt értekezlete.

(Tisztikar-választás, jelölések.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Az országos szabadelvűpárt ma este tartotta báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnök elnöklése alatt első értekezletét, melyről a következő táviratot vettük:

Podmaniczky lelkes éljenzés közben üdvözlö a párt tagjait.

Szék Kálmán miniszterelnök üdvözlö a jelenlevőket, örömeinek és hálájának ad kifejezést a párt iránt. Ő felségének legkegyelmesebb bizalma és a párt támogatása az ő kezébe adták a kormány vezérletét és ő a párt lobogóját híven és kitartással szolgálja.

Majd a mostani választásokról beszél. Szerinte az új választási törvény a választási küzdelmeket nemesebb légkörbe utalták és meggyőződése az, hogy a választások eredménye a nemzet szabad akaratának érvényesülése. Feladata az lesz, hogy a választási küzdelmeket ebbe a megváltozott szférába bevezesse; feladatát becsülettel igyekszik megoldani. A mostani választást is már a nemzet szabad meggyőződéséből folyó ítéletnek kell tekinteni.

Önérzettel hivatkozik arra a tényre, hogy habár a szabadelvűpárt táborában sokat kell nélkülözni, köztük fájdalommal kell nélkülözni a szabadelvűség ügyének régi, kipróbált harcosait: a szabadelvűpárt mégis ugyanolyan számban került ki a választás küzdelméből, mint 1896-ban.

Kifejti ezután, hogy a mennyire erős és akció képes a szabadelvűpárt, annyival súlyosabb kötelességek várnak rá. A pártnak kölcsönös bizalomnak kell uralkodnia és ennek háromfelé kell megnyilvánulnia és pedig: a kormánynak a párttal szemben, a pártunk a kormánnyal szemben és a párttagoknak egymással szemben. A szóló azon program alapján áll, melyet az ország elé tárt. Szívesen meghallgat minden egyéni véleményt és meghallgatja mások felfogásait is, de amiben a párt megállapodott, azt, mint a párt egyetemes akaratát mindenkor tiszteletben kell tartani.

Lelkes éljenzés és taps fogadta a miniszterelnök szavait. A zaj lecsendülése után *Horváth* Nándor a párttagok nevében fejezte ki bizalmát a vezér iránt. Üdvözlö a miniszterel-

nőköt és kormányt, mint a nemzet szabad akaratának letéteményeseit. Szívvel kíván kitartást és sikert.

Ezután a párt tisztikarát alakították meg.

Elnökké egyhangulag ismét *Podmaniczky Frigyes* bárót választották, alelnökké pedig *Szentiványi Árpád* mellé *Berzeviczy Albert*et és *Apáthy Pétert*, igazgatóvá *Dókus Ernőt*.

Ezután a képviselőház tisztikarát jelölték ki. A képviselőház elnökévé egyhangulag *Apponyi Albert* grófot jelölték, alelnökké *Talján Bólát* és *Dániel Gábort*.

A jegyzői karra vonatkozólag elfogadták a miniszterelnöknek azt az indítványát, hogy a jegyzők száma 8-tól 9-re emeltessek fel s az új jegyzői állás a Kossuth-pártnak engedtessek át. A jegyzői állásokra a szabadelvűpárt *Eszerházy Kálmán* grófot, *Molnár Antalt*, *Nyegre Lászlót*, *Lázár Apádot*, *Dedovits Györgyöt* és *Teleki Sándor* grófot jelölte. Háznagygyá egyhangulag *Csávossy Béla* jelöltetett.

A szabadelvűpárt legközelebbi értekezletét holnap este tartja.

HIREK.

A novemberi előléptetések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 30.

Ma jelent meg a szokott pontosságával a közös hadsereg „*Armeeverordnungsblatt*”-ja és a honvédség „*Rendelési Közlöny*”-e, a melyek ilyenkor november hó 1-én a legtűrelmetlenebbül várt lapok széles ez országban. Ezek a lapok tudniillik a tisztikinevezéseket, előléptetéseket közlik.

Az idén ezek a lapok a m. kir. honvédségnél fognak nagyobb örömet kelteni. A közös hadseregnél a kinevezések a szokott arányban történtek meg, míg a honvédségnél a tisztikar szokatlan nagymérvű előléptetésben részesült.

Még ez idő szerint a neveket nem tudjuk határozottan, csak annyi bizonyos, hogy évek óta nem léptettek elő ily sok tisztet a honvédségnél. Fővárosi tudósítónk távirata szerint a honvédségnél egy tábornokot léptettek elő altábornagygyá, egy ezredest vezérőrnagygyá, két alezredest ezredessé, 12 őrnagyot alezredessé, 13 első osztályú századost őrnagygyá, 35 másodosztályú századost első osztályú századossá, 31 főhadnagyot másod osztályú századossá, 19 hadnagyot főhadnagygyá, 86 tiszthelyettest hadnagygyá és egy tábort segédlelkésszt tábort lelkésszé.

Ezeket a kinevezéseket a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni.

Itt Aradon azonban a honvédségnél is, a közös hadseregnél is meglehetősen kevés tisztet léptettek elő.

A bennünket érdeklő előléptetések, a melyekről eddigelé tudomásunk van, a következők:

Ezredessé nevezetett ki: *Schönefeldt Ágost* cs. és kir. 83-ik gyalogezredbeli alezredes.

Alezredessé nevezetett ki: *Wachenhusen Antal* cs. és kir. 83-ik számú gyalogezredbeli őrnagy, a kit áthelyeztek Fehértemplomra és *Hady Imre*, a lugosi 8. számú honvédszalóalj parancsnoka, valamint *Manger v. Kirschberg*, cs. és kir. 3-ik huszárezredbeli őrnagy. Aradra a cs. és kir. 88. gyalogezredhez helyeztetett át az ujon kinevezett *Badesko Dániel* alezredes.

Első osztályú százados lett a 83-ik gyalogezredben *Paur Alajos* 2-od oszt. százados.

Másodosztályú századosokká léptették elő: *Buchmann Miklós*, 88. gyalogezredbeli főhadnagy, *Nagy Viktor*, 88. gyalogezredbeli főhad-

nagy áthelyezve a 61. gyalogezredhez *Temesvárra*, *Gillhuber Silvius* 38. gyalogezredbeli főhadnagy, *Rotmund Gusztáv* 38. gyalogezredbeli főhadnagy.

Főhadnagygyá nevezetett ki: lenkei és zárdorfalvi *Lenkey Károly*, 38. gyalogezredbeli hadnagy, rajeczi *Burián Mihály*, 3. Hadikhuszár ezredbeli hadnagy, *Ulrich Miksa* 3. Hadikhuszár ezredbeli hadnagy (áthelyezve Nagy-Kikindára). mágocsi és kistokaji *Szabó Miksa* 3-ik Hadik-huszárezredbeli hadnagy.

Hadnagyokká léptek elő a következő tiszt-helyettesek: *Cseh József*, a 88. gyalogezrednél, *Dlabál Ferenc*, a 38. gyalogezred fehértemplomi zászlóaljában, *Radinger Károly*, a 38. gyalogezrednél, *Schmidt-Brankovics Adolf*, a 88. gyalogezred fehértemplomi zászlóaljában, *Pezzi Lukács*, a 38. gyalogezrednél, *Böjte Pál*, a 38. gyalogezrednél, *Bakos Tibor*, a lugosi 8. honvédszalóalj aradi zászlóaljában, *Kirnbauer és Rippen Fülöp* br. a 3. Hadik-huszárezrednél.

Áthelyeztettek régi rangjukban: *Scheichstuhl Viktor* ezredes a 38. gyalogezredtől az 50-ik gyalogezredhez és *Orbán Ferenc*, 61. gyalogezredbeli főhadnagy a lugosi m. kir. 8. honvédszalóaljhoz Aradra.

— A király Budapesten. Ő felsége a király holnap reggel 9 órakor kikiséri a pályaudvarra az elutazó orosz nagyherceget. 10 órakor általános kihallgatást tart. Délután Gödöllőre utazik. Ez az első eset, hogy ő felsége nem Bécsben tölti a halottak napját, hanem Gödöllőn, csendes visszavonultságban emlékezik meg halottairól. Ma este 6 órakor udvari ebéd volt, a melyen az orosz nagyherceg is részt vett.

— **Salacz Gyula mandátuma.** A nemrégiben hozott összeférhetlenségi törvény az ujonnan megválasztott képviselőknek köteleességévé teszi, hogy az új törvény értelmében inkompatibilis állásaikat mandátumukkal együtt, a Ház korelnökének írásban bejelentsék. Tegnap volt a mandátumok benyújtásának napja s számos képviselő a törvénynek megfelelőleg csatolta összeférhetlenségi bejelentését. — Ezek közt volt Arad képviselője: **Salacz Gyula** is, aki mint polgármester tette meg inkompatibilis önbejelentését azzal, hogy a fennálló összeférhetlenséget a törvényes idő alatt beszünteti.

— **A reformáció emlékűnepe.** A protestáns vallásnak egyetlen saját ünnepe van: október 31-ike, az a nap, melyen *Luther Márton*, a vittenbergi egyetem tanára, nyíltan kimondotta a reformáció szükségét. Az 1517-ben történt s azóta a protestáns egyházak ezt az emlékezetes évfordulót mindig meg szokták ünnepelni s résztvesz az ünnepből az aradi református egyház is. A templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, a melyen *Csési Imre* lelkész fog prédikációt tartani. Az ág. ev. templomban délelőtt 10 órakor lesz az ünnepi istentisztelet s a szent beszédet *Frint Lajos* lelkész mondja.

— **Esküvő a királyi házban.** Laxenburgban tegnap délután 1 órakor *Erzsébet Mária* főhercegnőnél déjeuner volt, melyen *Lónyay grófné*, a főhercegnő vőlegénye s udvara vett részt. A főhercegnő, ameddig az idő kedvező, Laxenburgban marad s aztán hofburgi lakosztályába költözik be. Eszerint a főhercegnőnek ez az utolsó laxenburgi séjourja. Közvetlen az esküvő után, mely január második felére van tervezve, a főhercegnő egész udvara fölösszlik s annak egy része az uralkodó udvarához osztatik be, másik részét nyugdíjazzák. *Windischgrätz* Alföld herceg főrendiházi elnök tegnap reggel Tachauból Bécsbe érkezett s délelőtt fogadta

Windischgrätz Ottó herceget, *Erzsébet Mária* főhercegnő vőlegényét.

— **A hercegprimás nevenapja.** *Vassary* Kólos bibornok hercegprimás ma ünnepelte nevenapját budavári palotájában. A hercegprimás reggel kilenc órakor házi kápolnájában csendes misét mondott, azután visszavonult termeibe. Részint levélben, részint táviratilag üdvözölték az egyházfejedelmet a kormány, a püspöki kar tagjai, a pannonhalmi Benedek rend és a hatóságok fejei. Személyesen igen sokan jártak a palotában. A rokonság közül ott volt *őz. Vassary Mihályné* és *Vassary János*. A hercegprimás udvari papságán kívül ott jártak ma még a budapesti plébániába plébánosai, a szerzetes rendek főnökei, a katolikus egyesület küldöttségei, számos más egyházi és világi előkelőség. Déli egy órakor diszebed volt, amelyen az udvari papság is részt vett.

— **Tisza Kálmán a főrendiházban.** *A. B. H.* írja: A főrendiház tegnapi ülésén felolvasták *Degenfeld József* gróf levelét, amelyben bejelent, hogy ezután a census alapján óhajt bent ülni a főrendiházban: tehát lemond arról, hogy ev. ref. egyházi főgondnoki minőségben legyen tagja a főrendiháznak. E levél mozgalmat a kegyelmes és méltóságos urak közt csak kis mértékben keltett, valószínűleg, mert csak kevesen sejtették meg: mi rejlik mögötte. Mi azt hisszük, ennek a jelentősége az, hogy *Tisza Kálmán* nem vállal többé képviselői megbízást, tehát a főrendiház törvényhozói azilumába vonul vissza. Mivel pedig nem kívánja terhelni *Szell Kálmánt* azzal, hogy általa előterjesztést tétessen a főrendiházi taggá való kinevezése iránt: rokona és főgondnoktársa csinál neki helyet a főrendiházban, ahol, mint a legöregebb ev. ref. főgondnok, törvény szerint helyet foglalhat.

— **Alhírek az angol királyról.** Berlinből jelentik, hogy a *Lokalanzeiger* londoni távirata szerint azok a híresztelések, melyek *Edvárd* király súlyos betegségéről elterjedtek, *célzatosak és alaptalanok*. A Berlinbe érkezett távirat szerint nem igaz, hogy a király gégerákban szenved. Azt beszélnek, hogy e híresztelések tőzsd-spekulációkra vezethetők vissza. Egy német államférfi, aki két nappal ezelőtt kihallgatáson volt a királynál, azt mondja, hogy a király teljesen jól érzi magát, hangja tiszta és érces.

— **Széchenyi Pál halála.** *Széchenyi Pál* grófnak a földművelésügyi miniszteriumban felállított ravatalát ma délelőtt 10 és 12 órák között tekinthette meg a közönség. Rendkívül nagy volt azoknak a száma, kik ma a ravatalhoz járultak. Az utat a ravatalig teljes gyászpompával látták el és az egész utvonalon a miniszterium feketébe öltözött tisztviselői, az *Entreprise* gyászház tisztjei és rendőrök állottak sorfalat. Bent a ravatalos terembe, ma már a koszorúk és virágcsokrok sokasága veszi körül a koporsót, mely elé piros bársony párnákra az elhunyt csillogó rendjeleit helyezték el. *József* főherceg ma a következő levelet intézte *Széchenyi Gyula* grófhoz, Ő felsége személye körüli miniszterhez:

Kedves Nagyméltóságú Uram!

Budapestre érkezvén, tegnap azon gyász-hírt kellett hallanom, hogy kedves öcsöcs, Pál gróf, régi jó barátom, jobblétre szenderült. Fogadja tőlem és egész családomtól benső fájdalomunk legőszintébb nyilvánítását és tiszta szívvel kelt részvétünk kifejezését, melylyel maradok öreg barátja *József* főherceg.

Széchenyi Gyula grófhoz *Frigyes* főhercegtől is megleghangu részvétávirat érkezett.

— **Változás a főispáni karban.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Mikó* Árpádot, Maros-Torda vármegye és Maros-Vásárhely szab. kir. város főispánját buzgó szolgálatainak elismerése mellett saját kérelmére ezen állásától felmentette s helyébe *Sándor*

János kis-küküllőmegyei főispánt nevezte ki, jelen állásában való meghagyása mellett.

— **A képviselők első fizetése.** A képviselőház tagjai november elsején fölveszik első képviselői járandóságukat, még pedig szokás szerűen az október hóra járókat is, mint amely hónapban az országgyűlés összeült. Kivételt csak azok a képviselők képeznek, akik valamely állami vagy közigazgatási állásból választottak meg, mert azok október havi fizetésüket már az illető hivatalokban fölvevették.

— **Frigyes főherceg leánya.** A B. H. után mi is megirtuk, hogy *Károly Lajos* özvegyének, *Mária Terézia* főhercegnőnek egyik leánya legközelebb egy grófhoz megy nőül. Az E—s teljesen megbízható forrásból úgy értesül, hogy nem *Mária Terézia* leánya a menyasszony, hanem *Frigyes* főhercegnek és *Izabella* főhercegnőnek két legidősebb leánya van a mátkaság kíséretében. Az egyik egy osztrák mágnáshoz fog feleségül menni, a másikat pedig egy gróf *Salm* jegyzi el legközelebb. Ez utóbbi házassággal a királyi ház rokonságba lép a nagy vértanu, báró *Perényi Zsigmond* családjával, mert *Perényi* egyik unokáját szintén egy gróf *Salm* vette feleségül. A főhercegnők, okulva a közelmúlt példákra, egyedül szívük vonzalmát követve, lépnek házasságra, amikor rangjukon alul választottak.

— **A honvédelmi ellenőrzési szemlék.** Aradon a honvédelmi ellenőrzési szemlék november hó 2-án kezdődnek a Kossuth-utcai honvédegyalagsági laktanyában.

— **Tüntetés Lueger ellen.** Willach vasuti állomásán nagy tüntetést rendeztek *Lueger* ellen, aki *Strobach*, a polgármesterrel és több városi tanácsossal a brixeni jubeliumi ünnepről utaztak haza. A N. W. T. tudósítójának az egyik városatya, aki *Lueger*rel együtt utazott, így beszélt el a villachi tüntetést. Ejjelkor érkezünk Willachba. A perronon száznál több fiatal ember várta a gyorsvonatot. Amint a vonat berobogott, az ifjuság a hálókocsikhoz tödült, iszonyu lármát csapott s abcugolta *Lueger*ért. Azt hitték, hogy a hálókocsiban vagyunk. Ekkor *Strobach* kinyitotta a mi kocsink ablakát, mert a sok szivaroktól nagy volt a füst. A tüntetők felismerték *Strobach*ot. Odarohantak, fölugráltak a lépcsőkre, füttyöltek és kiabáltak: *Vesszen Lueger!* Pusztuljanak a gazemberek! Igen sokan *sarat és köveket dobáltak a kupéba.* *Schneider* képviselőt egy kő a fején megsebesítette. Negyedóra hosszat tartott a tüntetés. Bécsbe érkezve, az államvasuti pályaudvaron *Lueger* addig nem akart leszállni a vonatról, amíg az ügyeletes rendőrbiztos jegyzőkönyvett nem vett föl az villachi tüntetésről.

— **A záróra miatt.** Ez egyszer nem vendéglősről, vagy kávésról van szó, kit a záróra miatt megbüntetnek, hanem *Wolfner* Tivadar orsz. képviselő — mandátumáról. A képviselőház kiküldött igazoló bizottsága mai ülésén felfedezte, hogy a mandátumához csatolt jegyzőkönyvben rosszul van felvéve a szavazást berekesztő záróra kitűzése. E miatt a mandátumot az állandó igazoló bizottsághoz utasították, fölülbírálót végett.

— **A soproni bank-bukás.** *Elk* József palafédő-mester, aki közelről érdekelve volt a megbukott soproni bank által, ma csődöt kért maga ellen. A csődöt elrendelték.

— **A könyvradományok gyűjtése.** A belügy-miniszter értesítette Aradvármegye és a város törvényhatóságát, hogy a könyvradományok gyűjtése körül való eljárást s főleg az engedélyezést egységesen kívánja szabályozni. Addig is, amíg ez megtörténik, tudatja, hogy az önhibájukon kívül károsodott egyének részére hat hónapi időtartamra terjedőleg, az illetékes rendőrség adhat engedélyt a gyűjtésre. Egyéb esetekben a polgármester, vagy alispán ad engedélyt, aki aztán erről mindig értesíti a rendőrséget is.

— **Czolgosz kivégzéséről** utólag még a következő részleteket jelentik: Hetet ütött a börtön toronyórája, amikor *Czolgosz* átvezették a villamos kamrába. Biztos léptekkel haladt át a folyosón. A kis szobában megragadták, a villamos székhez szíjazták, aztán a fogházigazgató megadta a jelt. Abban a pillanatban, amint *Czolgosz*nak fejére tették a fekete süveget, a halálitelt felkáltott:

— *Megöltem Mac Kinlejt mert ellensége volt a munkásosztálynak!*

Többet nem szólhatott. 1700 voltos telep áramát vezették keresztül testén, amely meg sem rándult. A halált azonban csak az áram harmadszori bekapcsolása után konstatálhatták. A holttestet lecsatolták a székről, hamarosan kivették és egy mészgödörben elásták. A családnak azt a kérését, hogy maguk temethessék el *Czolgosz*ot, nem teljesítették. Ugyiszintén megtagadták *Czolgosz* fivérének és sógorának azt a kérését is, hogy jelen lehessenek a kivégzésnél. A holttestet nem boncolták fel. *Czolgosz* ruháját, leveleivel és minden holmijával együtt elégették, nehogy a ritkasággyűjtők, mint az már Amerikában szokás, hajszát indítsanak értük.

New-Yorhból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak, hogy *Czolgosz* családja 5000 dollárért már el is adta a holttestet és *Czolgosz* ruháját egy nyilvános bodé tulajdonosának. Ez volt az oka annak, — hogy a holttestet és a ruhákat nem adták ki a családnak. A kivégzés előtt való éjszaka maga *Czolgosz* kérte a börtönigazgatót, engedje meg, hogy fivére és sógora jelen lehessenek a kivégzésnél. A börtönigazgató ezt kereken megtagadta. Fivérét még arra is kérte *Czolgosz*, hogy halála után papot ne bocsássanak a holttestéhez. A kivégzés előestéjén *Czolgosz* idegrehamot kapott.

— **A fűszerezés érdekében.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz, melyben elrendeli, hogy a fűszert és gyarmatarút a vásárokon csak az erre jogosított és iparigazolvánnyal bíró kereskedő hozhat forgalomba.

— **Ötvenkét pályázó.** A pécskai járásbírósnál megüresedett végrehajtói állásra pályázat volt kitűzve. A pályázat határideje most járt le s ennek eredményeképp megemlíthetjük, hogy nem kevesebb mint 52 ember szeretne Pécskán végrehajtó lenni. Ennyi pályázat érkezett be az aradi törvényszékhez.

— **Az aradi vár legújabb foglya.** Ez év tavaszán történt Iglón, hogy *Bukovszky* Mihály a harmadik évét szolgáló „öreg baka” egy vasárnap meglehetősen bepálinkázott állapotban kurjongatva ment végig az utcán, midőn *Szoboszlai* Károly nevű káplárjával találkozott. A káplár csendre intette az ittas katonát s megfogta, hogy oldalfegyverét elvéve, bekisérhesse. Dulakodás közben a szurony kihuzódott a tokból s megkarcolta a káplár kezét. Es összeültek komor, szigorú arccal a hadbírák, hogy ítélhessenek *Bukovszky* fölött. Rövid tanácskozás után kimondták a súlyos ítéletet, mely *Bukovszky*ot öt évig fosztja meg szabadságától. Ot évig bilincsbe verve, keserves rabságot szenved egy katonai fegyintézetben. Az ítéletnek egyik érdekes része az, hogy *Szoboszlai* káplárt erősen megdorgálja a katonai törvényszék amiatt, hogy az ellenszegülő részeg katonát le nem lövette. *Bukovszky* kassai ember, kinek családja ott lakik a városban. Most-októberben kellett volna kiszabadulnia a katonai kötelezettség alól. Es mit tett a sors, még öt évig kell távol maradnia a szerető hitvestől és gyermekeitől, hogy elszorvedje nehéz rabságát. — *Bukovszky*ot tegnap erős katonai fedezet alatt az aradi várban levő fegyintézetbe szállították, ahonnan majd csak öt hosszú év múlva kerül vissza családi körbe.

— **Botrány az insbrucki egyetemen.** Tegnap délelőtt az insbrucki egyetemen a diákság nagy

tüntetést rendezett *Menestrina* Francesco dr. olasz nyelvű egyetemi tanár ellen. A tanárt pár hó előtt bízták meg a magánjog tanszékének betöltésével, mi a német diákoknak már akkor sem tetszett. Tegnap akarta első előadását megtartani a tanár. Amint a terembe lépett, a németek hangos „pereat, abcug”, kiáltásokban törtek ki s nem engedték a tanárt szóhoz jutni. Az olaszok viszont éljenezték tanárukat. Több mint egy óráig tartott a tüntetés s miután a tanár nem tudta előadását megtartani, távozott a teremből, miközben a diákok a „Wacht am Rhein”-t, az olaszok pedig az olasz nemzeti himnust énekeltek.

— **Letartóztatott szélhámós orvos.** A bécsi rendőrség távirati megkeresésére Zürichben letartóztattak egy *Gullmann* nevű egyént, aki magát orvosnak adta ki s ily módon Bécsben is több csalást követett el. Az „orvos ur” a kihallgatás folyamán beismerte, hogy a címet jogtalanul használta s hogy hasonló csalásokért már négy évi börtönbüntetést szenvedett.

— **Nők a technikán.** A lemergi műegyetem rektorához három leány kérvényt intézett, hogy vegyék fel őket rendes hallgatókúl. A rektor a kérvényt elutasította, amely után a leányok a közoktatásügyi miniszterhez fordultak kérvényükkel, aki utasította a lemergi műegyetemet, hogy szabályait változtassa meg s ezután nőhallgatókat is vegyen fel.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiai tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **A közeli vásár** készen találja az aradi kereskedőket, akik számítva a nagyobb forgalomra, bőségesen látták el magukat a szükséges árukkal. Rendkívül dus raktárt találunk *Porter* Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadság-téren, s a mostani őszi vásár lesz ugyszólván a próbája annak, hogy *Porter* Nagy Aruhaza a szükségesletti cikkek beszerzésére is elsőrendű forrás. Kalapok, cipők, ingek, trikó áruk, bluzok, zsuponok, illatszerek épp oly nagy választékban és jutányosan kaphatók a Nagy Aruházban, mint akárcsak alkalmi ajándékok, játékok, stb. Amikor egy városnak olyan nagy a kereskedelmi élete, mint Aradé, igazán kárhuzhatató, ha vásárok alkalmával a helybeliek rovására az idegeneket pártoljuk.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A közuti vasut új szárnyvonala.

(A szalmaanyagpapirgyár iparvasutjának közigazgatási bejárása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Az aradi szalmaanyagpapirgyár új iparvágányának, melynek kiépítéséhez a törvényhatóság nem adott engedélyt, ma délelőtt volt a közigazgatási bejárása.

A közigazgatási bejárásra jelen voltak *Ney* Ferenc, a vasuti és hajózási felügyelőség főfelügyelőjének elnöklete alatt Aradváros közigazgatási bizottsága részéről *Institoris* Kálmán h. polgármester, főjegyző, *Hegedüs* László acsev vasuti főmérnök és *Péterffy* Kálmán m. kir. államépítészeti mérnök. A m. kir. államvasutak részéről *Fetter* Géza felügyelő, *Kárász* Emil főmérnök, *Gyulányi* Rezső főmérnök és *Valkányi* Rezső dr. titkár.

Aradváros törvényhatósága képviselőletében *Varjassy* Lajos tanácsnok, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Virág* Lajos főmérnök; a szalmaanyag papirgyár képviselőletében *Blum* Brunó, a

budapesti bankkegyesület cégvezetője. Némethy Emil ügyvezető igazgató és Mittler Izidor dr. ügyvéd; a közuti vaspálya képviselőjében Tenner Lajos ügyvivő igazgató és Erdélyi Vincze tervező mérnök jelentek meg.

A közigazgatási bejárásnál közreműködő kiküldöttek délelőtt 10 órakor a városháza első emeleti kistermében előleges megbeszélés, illetve tanácskozássra gyűltek össze. A különféle kérdések megvitatása után az egész bizottság kiment a helyszínére és ott megegyeztek a műszaki és rendőri feltételek iránt. Majd az egész eljárásról jegyzőkönyvet vettek fel, melyet az összes jelenvolt kiküldöttek aláírtak.

Délben a társaság társasbédre gyűlt össze. Több felkészítő hangzott el ez alkalommal a legtöbb felkészítőt Aradváros tisztviselői karára, a sajtóra, az ipart és kereskedelmet kiválóan pártoló budapesti bankkegyesületre és az aradi szalmaanyag papírgyár prosperitására mondták.

A bejárás eredményeként jelezhetjük, hogy ez a gyár üzemének továbbfejlesztésére óriási jelentőségű s örömmel jegyezzük fel, hogy Arad ipari termelésének ez a hathatós előmozdítója, a szalmaanyagpapírgyár iparvasutja legközelebb teljesen ki lesz építve.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A novemberi esküdtek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 30.

Ma sorolták ki a törvényszéknél Ottrubay Károly elnök, Gallu József bíró és Seres Barna jegyző közreműködésével az új esküdtszéki tárgyalási ciklus november havi esküdjait. A sor olást Gallu bíró ejtette meg s Seres jegyző vezette a jegyzőkönyvet.

A sorsolás eredménye alapján a következő polgárok lesznek a november havi esküdtszéki tárgyalásokra beidézve.

Rendes esküdtek:

Antmann Lajos, fűszerkereskedő.
Steiner Ferenc, kereskedő.
Kozmínszky Károly, kereskedő.
Rosenfeld Henrik, ügynök.
Müller Gyula, háztulajdonos.
Szathmáry Gyula, ügyvéd.
Weisz Márk, gyáros.
Gruber Hugó, háztulajdonos.
Reicher Ferenc, háztulajdonos.
Kohn Zsigmond, kereskedő.
Parecz Béla dr. ügyvéd.
Steiner Jakab, birtokos.
Ispravnik Szevér, ügyvéd.
Ifj. Szalay Károly dr., ügyvéd.
Róth Henrik, gazdász.
Maisztrovics János, kereskedő.
Mandl Vilmos dr., ügyvéd.
Schütz Henrik dr., ügyvéd.
Nikolits Döme, ügyvéd.
Herczi Bernát, gyárigazgató.
Nemes Géza, magánhivatalnok.
Ifj. Kézsmárky István, asztalos.
Steinitzer Imre, háztulajdonos.
Klein Ignác, sütőmester.
Nyáry Béla, nyug. tisztviselő.
Óry Aladár, magánhivatalnok.
Lészay Sándor, magánzó.
Németh János dr., ügyvéd.
Prekupás Illés dr., ügyvéd.
Steinitzer Félix, ügyvéd.

Pótesküdték:

Scherhag Ernő, kereskedő.
Pap József gazdász.
Mayer Ede, ügynök.
Turay András, földbirtokos.
Limcheck János, gyáros.
Popper Károly, szatócs.
Tokay Árpád, vállalkozó.
Lázár Gyula, kereskedő.
Vogl József, mérnök.
Mericskay Sándor, mészáros.

§ Megrágalmazott mérnök. A budapesti büntető törvényszék ma tárgyalta folytatolag Schamorzil Szemere Kálmán szigorló mérnök rágalalmazási bűnügyét. Szemere tudvalevőleg hivatali visszaélésekkel, szabálytalanságok elkövetésével s egyéb ilyen természetű vádakkal illette Zboray János fővárosi mérnököt. A tárgyalás folyamán vádlott mindent bizonyítani akart, a mit a székesfőváros polgármesteréhez intézett beadványában Zborayról állított. Bizonyítani azonban keveset tudott s így a törvényszék bűnösnek mondotta ki a hatóság előtti rágalalmazás vétségében s ezért elítélte 200 korona pénzbüntetésre. A vádlott megnyugodott, az ügyész azonban súlyosbításért felebbezett.

NAPIREND.

Október 31. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Farkas. — Protestáns naptár: Farkas. — Görög-keleti naptár (október 18.): Lukács. — A nap két 6 óra 29 perckor, nyug-szik 4 óra 26 perckor. — A hold két 8 óra 2 perckor, nyugszik 10 óra 37 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 765.4 milliméter, délután 2 órakor 763.4 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 8.9, délután 2 órakor C° + 15.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EK. 2, délután 2 órakor EK 5. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, dérel, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Semmi, vagy kevés csapadék, enyhe.

Október 31. Körjegyzőválasztás Mondorlakon. — Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 7 1/2 órakor (Lyceumi tornacsarnok.)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

— Fizetésekeptelenség. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekeptelenségekről tesz jelentést: Meisner József, Kis-Sebes. — Grosz Abraham, Szerencs. — Hollander Rudolf, Najse. — Klein Jakab, Debrecen. — Gothardt Samuel, Bécs. — Storck Emil, Buarest. — Basevics Srečko Zajcsár. — Benatzky Agost ntóda, Iglau.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 30.

Déltőzsde. Buzakínlatat mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Szilárd irányzat mellett 36,000 métermássa került forgalomba, 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonanevek kedvezők, zab 5—10 fillérrel drágább. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	8.42—8.43
Buza 1902. áprilásra	7.20—7.21
Rozs októberre	7.42—7.43
Rozs 1902. áprilásra	5.24—5.25
Zab októberre	
Zab 1902. áprilásra	
Tengeri szeptemberre	
Tengeri 1902. májusra	

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.44—8.45
Buza 1902. áprilásra	7.20—7.21
Rozs októberre	7.42—7.43
Rozs 1902. áprilásra	5.24—5.25
Zab októberre	
Zab 1902. áprilásra	
Tengeri szeptemberre	
Tengeri 1902. májusra	
Káposzta-repce októberre	11.75—11.85

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	620.25
Magyar hitelrészvény	634.50
Leasámitolóbank részvény	411.—
Rima-Murányi vasmű részvény	427.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	624.—
Közuti vasút	557.—
Városi villamos vasút részvény	280.—

Szeszűzlet.

— Október 30. —

Mal jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12.80—13.— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 30. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban 92 — 93 fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 91 — 92 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 91 — 92 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsde.

Budapest, október 30.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.60
Magyar koronajárjádék 40/0	92.98
Magyar arany 41/100	121.25
Magyar ezüst 41/100	100.35
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereményorszjegyek kölcsön	178.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Oszták papírjárjádék	98.20
Oszták járadék ezüst	98.05
Oszták járadék arany	118.90
Koronajárjádék	95.25
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Oszták-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	634.—

Kerpel Izsó

kölcsönkönyvtárába

a következő

ujdonságok és pótlások érkeztek!

Beniczky: Minden áron, Hanna, Az első nyom, Ohnet: A könnyüvérték, Szomor: Párist mesék, Lermina: V. A., Márkus: A kis Magda, Bernard: A koros hölgy, Eötvös Károly: Emlékezések, Nagy alakok, Szabados: Leányok, asszonyok, Gorkij: Csudra Makar, Turgenieff: Füst, Lie: Az elátkozott, Bródy: Arva leányok, Sirven: Két férj, Braddon: Honora titka, Rákossy: A bujtogatók, Verga: D'Arce kapitány, Philips: A szépség győzelme, Matters: A tükörből, Crawford: A király gyermekei, Suvorin: Századvégi szerelem, France A: A vörös liliom, Prévost: Laura hugom, Cracker: Két férfi, Két ur szolgálja, Bourget: A külfönc, Barilli: Dodero kapitány, Vértesi: A szerencse fia, Montépin: Szőke boszorkány, Göre G.: Bolygás az világban, Mirbeau: A szobalány naplója, Marlitt: Tizenkét apostol, Ford: Két házasság, Carlyl: A francia forradalom, Srao: Aranyborjú, Utolsó napsugár, Bacot: A titokteljes nő, Mayer: Onecses, Bánfi: A barlang titka, Baróti: Bandi, K. Nagy S.: A 101-ik árva, Vaszkó: Küzdelem a létért, Gaál: A pincészoba, Tábori: Mátyás ifjusága, Tutsek: Évike vándorlása, Alcott: A kis róza stb.

Németben: Kremnitz: Sein Brief, Spattgen: Des Amerikaners Wort, Plain air, Steinau: Tausendschön, Tinsau: Versiegelte Lippen, Wachenhusen: Gesch. e. Schönheit, Der Backfisch, Der Anekdotenfreund, Spielbag: Prob. Naturen, Marsch: Die Todtenhand, Bülow: Im Hessenring, Schubert: Grfin Erika, Fokt: Der Postillion, Braddon: In Acht u. Bann, Wolzogen: Die Kinder der Excel, Wood: Auf d. Fährte, Voss: Kinder des Südens, Psyche, Sienkievic: Hanna, Reade E.: Einfach Herz, Philips: Wie in einen S legel, Mariot: Caritas, Multatuli: Hewelaar, Die Abenth, d. kl. Walter, Mirbeau: Tagebuch v. Kammerjungfer, D. Garten der Qualen, Proel: Leute v. Heute, Sacher M.: Entre-nous, Wolzogen: Die arme Sünderin, Kaviar-Kalender, Heimburg: Hilgendorf, Amyntor: Persiens Streitleben, Sienkievic: D. Urtheil d. Zeus, Garborg: Bei Mama, Schubert: Oesterreich, Oertzen: Glückl. Hand, Hamsun Knut: Victoria. Ifjusági iratok: Klement, Rhoden. Helm stb.-tól.

Francziában: Daudet: L'immortel, Gyp: La paix, Les bons Docteurs, Petit bleu, Professionel lover, Ces bons Normands, Prévost: L'heureux ménage, Hire: Maitresse de roy, Montifaud: La chaire, Ormeuil: Le boudoir, Viollis: La recompense, Feuillet: L'histoire d'une Parisienne, Ivel: Demi-Femme, Delaclos: Les liaisons, Anatole France: Le mannequin, Mendés: Hist. d'amour, etc. dark, The black robe, Mary: Gaskell: Cousin Phillis. A hidden terror, stb.

Angolban: Ouida: Bimbi, Collins: After Kölcsöndij: 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A kölcsöndij a tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Az összes pótkönyvek megjelentek és ingyen kaphatók.

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedése

ajánlja

1377

óriási antiquar-könyvtárát.

Beszerezhető minden

**jogi, szépirodalmi,
vagy tudományos szakmunka.**

**Vesz egyes munkákat és egész
könyvtárakat.**

Az összes folyóiratok előfizethetők
és számonként házhoz kézbesítetnek.

REGENY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: **Theuriet André.**

(34)

(Folytatás.)

A ködös decemberi nap miatt a szoba még szomorubb és tragikusabb kinézésű volt. Bár huszonnégy óra óta a saint-clémentini új maire kabinetje volt, az új ur méltósága semmi derű, semmi mosolyt nem árasztott rá. A függönyök siralmasan függtek alá a poros üvegek hosszában, a szakadozott papírszöveg épen oly piszkosan zsugorodott össze a falak gipsztermelék-bevonatán, s az inga-óra ép oly rekedt s barátságatlan hangon ütötte az óráit.

Mangars tiszta feketébe volt öltözve, — az íróasztalra helyezett kalapja s keztyűi arra mutattak, hogy kimenni készül. Mikor fiát egész bátran belépni látta szentélyébe, boszankodva kelt föl, s összeráncolta szemöldökét.

— Mióta szoktak ide úgy belépni, mint valami szalonba? kiáltá, nem tudtad előbb megkérdezni, hogy hajlandó vagyok-e téged fogadni? . . . Jól tudod, hogy nem szeretem az ilyen eljárást!

— Atyám, kezdé Etienne, a nélkül, hogy maga mentegetésére időt pazarolt volna, ma reggel csendőrök mentek Desroches doktorhoz, hogy elfogják?

A bankár közönyösen nézett fiára:

— Nos azután?

— Azt beszélük, hogy Desrochest ön adta föl, Célestin tanubizonyosága alapján.

Mangars nem nyomhatta el haragját.

— Az ostoba Tiffeneau csak nem tartotta a nyelvét! kiáltott. Menydörgős menykő, ezt majd a torkára ragasztom!

— Tehát igaz? mormolá Etienne kétségbeesett hangon.

Azután határozottan folytatá:

— Célestin semmit sem beszélt, mindent Desroches kisasszonytól tudok, kitől épen most jövök.

— Ab! . . . ez esetben a kisasszony csak az igazság felét mondta el. Az ő atyja önmagát adta föl lázító céljai voltak . . . Szemmel tartották, mint a zavargók ügynökét s nekem mint polgári tisztviselőnek, a közbiztonságra veszélyes embert kötelességem volt elfogadni.

— Szomorú kötelesség volt, jobb lett volna az igazság kezére bizoni.

— En csak saját lelkiismeretemenek tartozom felelősséggel . . . En a törvény rab-szolgája vagyok.

— A törvény! kiáltott Etienne boszankodva. . . Azután visszatartotta magát. Azonban folytatá, ezt a gyűlöletes rendszabályt hiába hozták, mert Desroches doktornak idejében sikerült elmenekülnie.

— Tudjuk, folytatá Mangars szárazon, de nyomában vagyunk, s nemsokára megcsipjük.

— Atyám, az ön becsülete s az enyémnek érdekében kérem, ne folytassa ez elkéseseredett üldözést oly ember ellen, kinek

csak az a vétke, hogy nem mindenben az a véleménye, mi önnek.

— Becsület-emnek semmi köze hozzá; különben az ítéletet meghozták, s nekem nincs többé jogom ez ügybe keveredni.

— Van joga és hatalma, állítá erélyesen Etienne; most ön mindenható Saint-Clémentinben; az alprefektura csak az ön tanácsai szelint cselekszik . . . Hiszen még tegnap ezzel dicsekedett anyám előtt s előltem . . . mindenhatóságát kötelessége felhasználni az elkövetett rossz helyrehozására.

— Az ön kötelességem, folytatá Mangars megfordulva s kabátját begombolva, abban áll, hogy a december 2-ki szabadtó tény következményeit biztosítsam, hogy a vidéket megszabadítsam a pártoskodóktól, kik mindent tüzel-vassal akarnak kipusztítani.

Ez azon kiáltvány phrasissai közel való volt, melyet reggel alárendeltjeihez intézett; e phrasist szépnek találta s nem mulasztotta el hatását fián is megpróbálni; ez azonban a legkevésbé nem látszott megrémülni rá.

— Itt nem politikáról, hanem emberiségről van szó! kiáltott Etienne, gondolja meg, hogy ha az egész ügyet nem üti el, — azt az embert vagy börtönbe vetik, vagy száműzetésben lesz kénytelen élni; mindkét esetben tönkre van téve, s leánya, egy tizenhétéves gyermek, magára marad segédforrások nélkül, kitéve minden veszélynek és nyomornak.

— Ah! mondá a bankár vállat vonva, hát itt a dolog bibéje . . . Hát ez a lány annyira érdekel?

— Igen, vallá be vigyázatlanul Etienne, igen szeretem s a rámért csapás engem is szívenem fog találni.

Mangars gunyosan mosolygott, s össze fonta karjait.

— Hát azt gondold, kérdezé, hogy én egy olyan oktondi érzelm-kérdés, olyan szerelmes-kedés miatt majd feltartóztatom az igazság karját; kockára teszem helyzetemet, s lerontom jól megfontolt számításaimat? . . . Fiam, te még nem ismered Simon Mangarst! . . . Ha valamit elhatároztam, nem szoktam fele utján megállni. Az elfogatási parancs kivan adva, végre is lesz hajtva, s lesz idő, mikor meg fogod köszönni, hogy ily nagy ostobaságot tenni meg akadályoztalak, . . . Megmondtam, ebből érthetsz, most sietek, mert várnak a polgármesteri hivatalban.

Haragosan simitá végig kalapját kabátja ujjával, s fejére tette.

(Folytatása következik.)

Városi színház.

Bérlet 31. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1901. évi október hó 31-én:

A Sasok.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Guthi S. és Rákosi V.

SZEMÉLYEK:

Forray Gábor	László Gy.	Bukics Julián	Rubos A.
Lenke, neje	Angyal Ilka.	Lola	Komlósy I.
Sas Barnabás	Mezei Péter.	Lányi	Réti István.
Sas Ferenc	Palágyi L.	Balla Fülöp	Giréthy K.
Sas Viktor	Nemes S.	Maxi	Garai Ilona.

Kezdete 7 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Október 30. —

Központi szálloda. Kodolányi Antal birtokos Budapest. — Adler Rezső biztos Budapest. — Baros Manó könyvelő Berzova. — Feld János gyáros Temesvár. — Haasz J. gőzmalomtulajdonos Mindszent. — Kudl József gyáros Leitamischl. — Spitzer József kereskedő Zám. — Lóvusz Hugó utazó Bécs. — Schlésinger Salamon mérnök Budapest. — Antal Béla utazó Budapest. — Schönfeld Mór kereskedő Prága. — Henk István kereskedő Budapest. — Floigi József utazó Bécs. — Blum Bruno ténztári utazó Budapest. — Báró Dittfurth I. birtokos Zaránd.

Vass szálloda. Berger József utazó Bécs. — Singer Bertalan utazó Bécs. — Braune József utazó Budapest. — Krausz Lajos utazó Budapest. — Leipnik Ferencz kereskedő M.-Szlatina. — Halász József utazó Budapest. — Detjens Frigyes utazó Bécs. — Veres Béla utazó Bécs. — Klein József utazó

Budapest. — Kosztelán Miksa utazó Budapest. — Hajdu Miksa utazó Budapest. — Jeger Keresztély mérnök Budapest. — Lase Gusztáv utazó Budapest. — Singer Izidor utazó Budapest. — Lázár Kornél lelkész Almás. — Martics István magánzó Uj-Szent-Anna. — Pozevits N. gyógyszerész Pankota. — Grosz Mihály kereskedő Budapest. — Grünzweig Miksa utazó Bécs. — Steiner József kereskedő Budapest. — Neustetter Frigyes kereskedő Bécs. — Motorka Romulus plébános Pankota.

NYILTTÉR.*

Divat- és kelengye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Külön

**nagyobbított
Szőnyegosztály:**

Smyrna-szőnyeg.

Argaman-szőnyeg.

Axminster-szőnyeg.

Velvet-szőnyeg.

Tapestry-szőnyeg.

Kidderminster-szőnyeg.

Hollandi-szőnyeg.

Juta-szőnyeg.

Ágy- és fali-szőnyeg.

Pelucho-függöny.

Szövet-függöny.

Csipke-függöny.

Ágy- és asztalterítők.

Flanell- és utazó takarók.

Lópokróe.

Legnagyobb választék.

Divat- és kelengye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Raktárak: **Bécs, Temesvár, Lugos,
Karánsebes, Datta.**

Üzletváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a József főherczeg-uton volt

festékraktáramat

a mai nappal

Boros Beni-tér 6. szám alá

(a Széchenyi gőzmalommal szemben)

helyeztem át.

Midőn kérem a n. é. közönség további b. pártfogását is, maradtam kész tisztelettel
Arad, 1901. okt. 26.

alázatos szolgája

Braun N. Antal.

!! GYÁRI ÁRON !!

!! GYÁRI ÁRON !!

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETE

Telefon 474.

Arad, Templom-utcza, Minorita-palota.

Telefon 474.

Egyedül a maga nemében, csakis saját készítményü

női- és férfi-czipők, gyermek és leányka-topánkák,

komót és más czipőneműeket tart raktáron, vagy készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb. — Különféle lakkok és cremek raktáron. — Hához tetszés szerinti időben választék küldetik.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1442

A legnagyobb választék óksertárgyakban.

Alkalmi bevásárlások.

DEUTSCH IZIDOR
ÓRAS és ÉKSZERÉSZ
ARAD,
TEMPLOM-UTCZA,
MINORITA-PALOTA.

Kedvező fizetési feltételek.

275

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása.

Borszivattyuk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hőnig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utcza 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők

és kutak.

903—1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírótság 1901. V. 979/3 számú végzése által Monti Ilona debreczeni lakos m. néhai Monti Lajos örököse jelentkezésére és több végrehajtató javára, Iványi Palázs aradi lakos ellen 322 kor. 14 fillér. tőke és járulékai erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felül-foglalt és 982 koronára becsült butorok, zongora és más egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon bv. Halász u. 4. 5 sz. a. leendő eszközlésére 1901-ik november hó 2-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. czikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1901. évi október hó 20. napján.

Györffy Arnold,
bírósi végrehajtó.

1462

Komlós Ferencz és társa

aradi művirág- és sirkoszoru műterme

Arad, Forray-utcza 5. szám.

Éles Armin sörraktárával szemben.

Ajánlja

saját készítményü

sirkoszoruit

legremekebb kivitelben.

Csoda olcsó árban.

1427

Óriási választék!

Pénzt

és időt mindenki megtakaríthat, ki szükségletét nálunk fedezel, mert sok

1000

legjobb minőségű cikket, meglepő árban beszerezhet.

Mindenféle vásznak, chiffon, kanavász ruhasefir, batiszt

divat szövetek,

barchetek, selyem-kendők, zsebkendők, ágyceritők, szőnyegek, csipke- és szövet-függönyök, paplanok, szalmazsák, női, férfi és gyermek-ingek, trikó alsó-ing és nadrág, gallér közelő, korzetták, alsó szoknyák, lábravalók, gyermekruhák, kötők, kalapok, sapkák, keztük, harisnyák (fegyhazi munka), nyakcsokrok, nap- és esőernyők, pénzes erszények, szivar-tárczák, tollkések,

iskolátáskák,

utazó bőröndök (koffer), gyermek kocsik, fésűk, (helyi ipar) fog-, haj- és ruhakefék, tajtékpipa és szipka, nadrágtartó, övek, szíjjak, illatszer, szappan, disz-virág, fátolok, selyem, szallag, csipkék, kötő- és himző-pamut, cérna- és gép-selyem, mindenféle bélés-árak és szabó-kellékek.

Szóval még számtalan itt elő nem sorolt cikkek, melyek a divat-, kézmű- és rövidáru szakmába vágnak,

szolid olcsó árban,

nagy választékban kapható; — továbbá gyermekjátékokban nagy választék.

Becs s látogatásért esd

1445

Kilényi C. és Társa

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. A „KÉK GOLYÓ”-hoz.

HAJEK ANTAL

üveg-, porcellán-, kőedény-, tükrök-, képek- és képkeretek
nagy raktára

Aradon, üveg udvar. Forray-utcza 7. szám alatt.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat, melyben minden a szakmába vágó cikkek, ugymint: ebédő tea, kávé, mocca és mosdó készletek a legolcsóbb és legdiszesebb kivitelben; legfinomabb hazai és francia üvegből készült bor, viz, sör és likör-készletek a legolcsóbb és legfinomabb összeállításban. Dítmár-féle asztali és függő-lámpák petróleumra, ugyszintén a legújabb javított és legjobb minőségű szesz izzó-lámpák; legjobb és tartóságra nézve kitünő minőségű alpacca és Steyer-féle evőeszközök, tükrök, képek és képkeretek. Szálloda, vendéglő és kávéházi berendezések felirattal vagy monogrammal ellátva; mindennemű konyha-berendezési cikkek dus választékban s rendkívül olcsó árban kaphatók.

Épület üvegezési munkát legolcsóbban és pontosan készítek.

Továbbá vagyok bátor az igen tisztelt bor- és sörkereskedőknek becses figyelmét felhívni, a világhírű Siemens-féle bor, sör és cognac palackzaimra, melyek minőségre nézve felülmulhatatlanok s kizárólag egyedül csak nálam kaphatók.

Ugyszintén becses figyelmükbe ajánlom a helyi és vidéki kereskedő uraknak legjobb minőségű hazai kőedényemet.

Amennyiben még Uraságotat üzletem szives megtekintésére kérem, maradtam

kiváló tisztelettel

Hajek Antal,

Arad, Üveg-udvar.

Állami telefon: 247.

1464

* Városi és megyei telefon szám 477. * * * Szolid elv. Pontos kiszolgálás. *

Olcsó árak!

Ifj. Kopetkó Károly

ARAD,

Templom-utca, Minorita-palota.

!!! Óriási választék női, férfi és gyermek-trikókban !!!

Ujdonságok!

Angol Lodenek

190 cm. széles, méterje 50-65 kr.

Viktoria Velezek

remek színekben, méterje 30-35 kr.

Hölgy flanelek

méterje 20 kr.

Mosó bársonyok

méterje 80 kr.

Hermelin flanelek

különlegesség, méterje 40, 45, 50 kr.

* * * Plisirozás és Gouwelierozás bármily szélességben elvállaltatik. * * *

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csengő berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 566

A „Tengwall” okm. és levél rendezők gyári raktára.

A Shagen-féle tartósági tollak (egyszeri bemártással egy egész oldal írható) főraktára.

Író-, levél- és rajzpa-pírok és levélborítékok nagy raktára.

Díszlevél-papírok, Képes levelező-lapok óriási választéka.

Levelezőlapalbumok sat. sat.

Író-gépekhez festék-szalagok, Stenell-szín és Mimeograph papír és festék.

Nektográf anyag és téntha.

Másoló eszközök és sajtók gyári árakban.

BLOCH H.

papírkereskedése, könyvnyomdája

és

fényképészeti cikkek raktára.

1105

Eladó ház.

Az Aranykéz-utca végén, az Ilona-utca 2. sz. még 15 évig adómentes új ház és a Közép-utca 17/a s. szinte 15 évig adómentes új ház, közbe jött akadályok miatt, kedvező vételár mellett, olcsó áron eladó. Mindegyik ház két-két lakásból áll, hozzá szép udvar és kert. — Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál, az Ilona-utca 2. sz. háznál. 1471

Divat- és kelengye-áruház.

Deutsch Festiverek

ARAD.

Raktárak: Bécs, Jemesvár, Szigos, Karánszéles, Delta.

Nők, leányok, gyermekek

széles választék részére

legnagyobb választékban:

Jaquettok,

Palettok,

Gallérok,

Ruhakelme,

Divatselyem,

Diszek,

Vászoneműek

legolcsóbb szabott árak mellett.

Szőrme-collieres, Karmantyuk

legujabb kivitelben.